

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2003/41

Karar Sayısı : 2004/4

Karar Günü : 22.1.2004

Resmi Gazete tarih/sayı: 8.12.2004/25664

İPTAL DAVASINI AÇAN : TBMM Anamuhalefet (Cumhuriyet Halk) Partisi Grubu adına Grup Başkanvekilleri Mustafa ÖZYÜREK ve Haluk KOÇ

İPTAL DAVASININ KONUSU : 29.3.2003 günlü, 4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun :

- 1- 13. maddesinin (c) fıkrasının,
- 2- 20. maddesinin (b) ve (g) fıkralarının,
- 3- 27. maddesinin,
- 4- 31. maddesinin (g), (h), (ı), (j), ve (k) fıkralarının,
- 5- 35. maddesinin (a), (e), (f) fıkralarının ve (b) fıkrasının (1) numaralı bendinin birinci paragrafının,
- 6- 38. maddesinin (b), (c) ve (d) fıkralarının,
- 7- 43. maddesinin son fıkrasının,
- 8- 45. maddesinin,
- 9- 49. maddesinin,
- 10- 50. maddesinin,
- 11- 51. maddesinin (a) fıkrasının beşinci bendi ile (b), (f), (i), (n), (o), (p), (t), (u), (v) ve (y) fıkralarının,
- iptalleri ve yürürlüklerinin durdurulması,
- 12- 10. maddesinin,
- 3- 16. maddesinin (a) ve (b) fıkralarının,
- 14- 26. maddesinin (c), (d) ve (g) fıkralarının,
- 15- 28. maddesinin (g) fıkrasının,
- 16- 51 maddesinin (a) fıkrasının onüçüncü bendinin,

Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 11., 13., 60., 73., 87., 88., 127., 128., 130., 131., 153., 161. ve 163. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenilen Yasa Kuralları

29.3.2003 günlü, 4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun iptali istenen madde, fıkra, bent ve ibareleri şunlardır :

1- “MADDE 10.- Genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, döner sermayeler, fonlar, belediyeler, il özel idareleri, sosyal güvenlik kurumları, bütçelerin yatırım ve transfer tertibinden yardım alan kuruluşlar, özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bu maddede sayılanların bağlı ortaklıkları, müessese ve işletmeleri ile birlikleri (kamu bankaları, özel kanunla kurulmuş kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşları ile kefalet ve yardımlaşma sandıkları hariç) kendi bütçeleri veya tasarrufları altında bulunan bütün kaynaklarını T.C. Merkez Bankası veya muhabiri olan T.C. Ziraat Bankası nezdinde kendi adlarına açtıracakları Türk Lirası cinsinden hesaplarda toplarlar.

Bu kurumlar tahakkuk etmiş tüm ödemelerini bu hesaplardan yaparlar.

Kamu kaynaklarının bu madde hükmüne aykırı şekilde değerlendirilmesinden elde edilen nemalar genel bütçeye gelir kaydedilir.

İlgili kamu kurum ve kuruluşlarının yetkilileri ile saymanlar, yukarıda bahsi geçen hükümlerin yerine getirilmesinden şahsen ve müteselsilen sorumludurlar.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili usul ve esasları belirlemeye, kaynaklar, kurumlar ve bankalar itibarıyla istisnalar getirmeye, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan ve Maliye Bakanının müşterek teklifi üzerine Başbakan yetkilidir.”

2- “MADDE 13.- ...

c) Yıllık Yatırım Programına ek yatırım cetvellerinde yer alan projelerden ilgili Bakanın onayı ile il özel idarelerince valinin yetki ve sorumluluğunda gerçekleştirilmesi uygun görülenlerin bedelleri, münhasıran proje ile ilgili harcamalarda kullanılmak üzere hizmetin ait olduğu il özel idaresine ödenir. Mahalli hizmet niteliği taşıyan işler, bu fıkra da belirtilen esaslar çerçevesinde program ve proje safhasında da valilerin yetki ve sorumluluğuna devredilebilir. Bu şekilde yürütülecek projelerin, etüt, keşif ve kontrollük hizmetleri ilgili bakanlık ve genel müdürlüğün il teşkilâtlarınca; ihale edilmek suretiyle yaptırılması ve bedellerinin ödenmesi il özel idarelerince valinin onayı ile gerçekleştirilir.

...”

3- “MADDE 16.- a) Devlet memurları, diğer kamu görevlileri ve bunların emekli, dul ve yetimlerinin (bakmakla yükümlü oldukları aile fertleri dahil) genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idareler ile döner sermayelere ait tedavi kurumlarında yapılan tedavilerine (dış tedavileri dahil) ilişkin ücretlerle sağlık kurumlarınca verilen raporlar üzerine kullanılması gerekli görülen ortez, protez ve diğer iyileştirme araç bedellerinin, Sağlık Bakanlığının görüşü

üzerine Maliye Bakanlığınca tespit edilecek miktarlara kadar olan kısmı kurumlarınca ödenir. Ancak T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü sağlık kurum ve kuruluşları ile Maliye Bakanlığınca tespit edilen birim fiyatlarının altında bir fiyatla anlaşma yapabilir.

b) 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Kanunun 209 uncu, 4.1.1961 tarihli ve 211 sayılı Kanunun 66 ncı ve 8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanunun geçici 139 uncu maddelerinde belirtilen ilaç katılım payları karşılığında ilgililerin maaş veya aylıklarından kesinti yaptırmaya (yatan hastalar hariç), ayakta tedavilerde ilaç kullanımında eşdeğer ilaç gruplarından, fiyatların aritmetik ortalamasının alınması suretiyle referans fiyatlar üzerinden ilaç bedellerinin ödenmesine ve bu hususlara ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

...”

4- “MADDE 20.- ...

b) 24.3.1988 tarihli ve 3418 sayılı Kanunun mülga 39 uncu maddesi ile 6.6.2002 tarihli ve 4760 sayılı Kanunun 17 nci maddesi gereğince, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü bütçelerine devren özel gelir ve devren özel ödenek kaydedilen miktarları kısmen veya tamamen iptal etmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Bu özel ödeneklerden yapılacak harcamalar, 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanuna, 26.5.1927 tarihli ve 1050 sayılı Kanunun 64 üncü maddesi ile 21.2.1967 tarihli ve 832 sayılı Kanunun 30 ila 37 nci maddelerinde yer alan vize ve tescil hükümlerine ve 13.12.1983 tarihli ve 180 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 32 nci maddesi hükümlerine tabi değildir.

...

g) 1. 6.8.1997 tarihli ve 4301 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin (c) bendi uyarınca 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Kanuna bağlı (1), (2) ve (3) sayılı tarifelere göre alınan yargı ve noter harçlarından işyurtlarına verilen % 35 gelir paylarından 2002 yılında Hazine hesaplarında biriken ve İşyurtları Kurumu hesabına aktarılması gereken tutarın tamamını genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydetmeye,

2. 2003 yılında yargı ve noter harçlarından İşyurtları Kurumu hesabına aktarılması gereken gelir paylarının yarısını, Adalet Bakanlığının geçen yıllar borçlarında, akaryakıt ve kovuşturma giderlerinde, yargılamaya ilişkin posta giderlerinde, hükümlü ve tutukluların yiyecek giderlerinde ve cezaevi revirlerindeki tedavi giderlerinde, cezaevlerinin elektrik, su, yakacak ve yolluk giderlerinde kullanılmak üzere genel bütçenin (B) işaretli cetveline özel gelir ve Adalet Bakanlığı bütçesinde açılacak tertiplere özel ödenek kaydetmeye, kaydedilen bu tutarlardan harcanmayan kısımları ertesi yıl bütçesine devren özel gelir ve özel ödenek kaydetmeye,

Maliye Bakanı yetkilidir.

6.8.1997 tarihli ve 4301 sayılı Kanunun bu bende aykırı hükümleri uygulanmaz.

...”

5- “MADDE 26.- ...

c) Dış proje kredisi ve hibe kullanımlarından kaynaklanan katma değer vergisi ile özel tüketim vergilerinin karşılanması; dış kredi ve hibe gerçekleştiği halde, katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi karşılığı iç kaynağın bulunamaması durumunda, Yatırım Programı ile ilişkilendirilmek suretiyle ilgili kuruluşların bütçelerinin mevcut ya da yeni açılacak tertiplerine söz konusu miktarlarda ödenek eklemeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Ancak (b) ve (c) bentlerindeki hükümler gereğince yapılacak ödenek eklemeleri Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca yapılacak proje revizeleri dikkate alınarak yapılır.

d) Devlet dış borçları ile ilgili kredi anlaşmalarında öngörülen bütün ödeme ve işlemler (dış proje kredileri çerçevesinde yapılacak ödemeler dahil, kredilerin kullanımları hariç) 2003 yılında her türlü vergi, resim ve harçtan müstesnadır.

...

g) 28.3.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin 3 üncü fıkrası ile tanımlanan nakit işlemleri, Merkez Bankasınca çıkarılacak likidite senetlerinin (veya bu mahiyette düzenlenecek kağıtların) faiz ve anapara ödemeleri ve bunlarla ilgili işlemler 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Kanun ile 3.6.1949 tarihli ve 5422 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla her türlü vergi, resim, harç ve fon kesintisinden istisnadır.

...”

6- “MADDE 27.-a) 8.6.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tabi kuruluşlar ile Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin, 2002 yılı kârlarından Hazineye isabet eden tutarları;

1. 8.6.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen kısıtlamalara tâbi olmaksızın, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine bütçeye gelir kaydetmeye,

2. Kuruluşların ödenmemiş sermayelerine veya tahakkuk etmiş görev zararları alacaklarına mahsup edilmek üzere Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine bütçeye gelir, ödenek ve gider kaydetmeye,

b) (a) bendi kapsamına giren kuruluşların 2001 ve daha önceki yıllara ait kâr paylarından Hazineye isabet eden tutarları Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın talebi üzerine bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirmeksizin kuruluşların görev zararı alacakları veya ödenmemiş sermayelerine mahsup etmeye ilişkin işlemleri yapmaya,

Maliye Bakanı yetkilidir.”

7- “MADDE 28.- ...

g) 2.1.1961 tarihli ve 196 sayılı, 3.1.2002 tarihli ve 4733 sayılı kanunlara istinaden çıkarılan Bakanlar Kurulu kararları uyarınca 31.12.2002 tarihi itibarıyla Tütün, Tütün Mamülleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri (TEKEL) Genel Müdürlüğünün destekleme işleriyle ilgili olarak doğmuş tüm alacaklarına (öncelikle TEKEL Genel Müdürlüğünün tahmini yıl sonu görev zararı alacak miktarı üzerinden avans mahiyetinde tespit edilecek miktara) karşılık aynı tutarda olmak üzere, 31.12.2002 tarihi itibarıyla vadesi geldiği halde ödenmemiş ve Maliye

Bakanlığına bağlı vergi dairelerince takip ve tahsil edilen her türlü vergi, fon ve pay borçları (özel tüketim vergisi hariç) ile bu borçlara ilişkin gecikme zammı ve faizlerine mahsup edilmek suretiyle terkin edilebilir. Bu fıkra uyarınca mahsup konusu olacak vergi, fon ve paylara ilişkin gecikme zammı ve faizleri 31.12.2002 tarihi itibarıyla dondurulur.

TEKEL Genel Müdürlüğünün yukarıdaki mahsup işleminden bakiye Devlete ait olan ve 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçlarına karşılık olarak, mülkiyeti TEKEL Genel Müdürlüğüne ait ve üzerinde herhangi bir takyidat bulunmayan gayrimenkullerden, Maliye Bakanlığınca tespit edilecek kamu kuruluşlarınca ihtiyaç duyulanlar 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine göre oluşturulacak komisyon tarafından takdir edilecek rayiç değeri üzerinden, borçlu kurumun da uygun görüşü alınarak, bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin Maliye Bakanlığınca devralınabilir. Devralınan gayrimenkullerin tapu işlemlerine esas olan ve yukarıda belirtilen şekilde tespit edilen değeri miktarındaki Devlete ait olan 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçları terkin edilir.

TEKEL Genel Müdürlüğünün birinci fıkrada bahsedilen görev zararının, Yüksek Denetleme Kurulu tarafından tespit edilen kesin miktarı ile birinci fıkra uyarınca mahsup edilen miktarı arasında doğan farklar ve gayrimenkullerin devri suretiyle yapılan terkin işlemlerinden sonra kuruluşun bakiye borcunun kalması halinde (özel tüketim vergisi hariç), bu tutar da terkin edilebilir.

TEKEL Genel Müdürlüğünün görev zararının Yüksek Denetleme Kurulu tarafından tespitini müteakiben Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine bu bendin gerektirdiği bütün terkin ve diğer işlemleri yapmaya Maliye Bakanı yetkilidir.”

8- “MADDE 31.- ...

g) 2.9.1983 tarihli ve 78 sayılı Kanun Hükmünde Kararname eki cetvelde yer alan; okutman, öğretim görevlisi, uzman, çevirici ve eğitim - öğretim planlamacısı kadrolarına 1.4.2003 tarihinden itibaren açıktan veya naklen atanabilmek için Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yapılacak merkezi sınavda başarılı olmak şarttır. Ancak, lisansüstü eğitimini tamamlamış bulunanlarda yapılacak merkezi sınava katılma şartı aranmaz. Bu sınavın yapılmasına ilişkin usul ve esaslar, sınava tabi tutulmayacaklar, sınavda başarılı olanların belirlenmesi ile merkezi sınavda başarılı olanlarla lisansüstü eğitim mezunlarının merkezi sınavı müteakip yükseköğretim kurumlarınca yapılacak sınavlara ilişkin usul ve esaslar Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulunun görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenir.

h) Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar, müşterek kararname veya Bakanlar Kurulu kararıyla atanacak olanlar hariç olmak üzere, (a) bendi kapsamında yer alan kurum ve kuruluşların kadrolarına 1.4.2003 tarihinden itibaren açıktan atanamazlar.

ı) 13.12.1983 tarihli ve 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 9 uncu maddesi ile 2.9.1983 tarihli ve 78 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 1 inci maddesi çerçevesinde yıl içinde yapılacak değişiklikler 31.12.2003 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girer.

j) Kamu hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla, konsolide bütçeye dahil daire ve idarelerin teşkilât yapıları ve hizmet amacına uygun olarak personel dağılımının sağlanmasına yönelik önlemler almaya, ihtiyaç fazlası olan personelin, ilgili kuruluşların da görüşü alınarak (a) bendinde belirtilen kamu kurum ve kuruluşlarına nakledilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Devlet Personel Başkanlığının bağlı olduğu Bakan ile Maliye Bakanı yetkilidir.

k) Maliye Bakanlığınca, döner sermayelerin, fonların, kefalet sandıklarının, sosyal güvenlik kurumlarının ve bütçelerin yatırım ve/veya transfer tertiplerinden yardım alan kuruluşların serbest memur kadrolarına verilecek açıktan atama izinlerinin toplam sayısı ilgili kurumlarda 2002 yılında emeklilik, ölüm ve istifa sonucu ayrılan personel sayısının % 80'ini aşamaz. Norm kadro çalışması sonuçlandırılarak uygulamaya geçirilen kurumlar ile kanun, uluslararası anlaşma veya 2003 yılı programı ile kurulması veya genişletilmesi öngörülen birimler ve temini zorunlu hizmetlerin gerektirdiği personel ihtiyacını bu sınırlamaya tabi tutulmaksızın değerlendirmeye Maliye Bakanı yetkilidir.”

9- “MADDE 35.- a) Kurumların hasılatından alınacak paylar:

Aylık gayri safi hasılat tahakkuk tutarını (katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi hariç) kapsamak kaydıyla,

1. Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin mal ve hizmet satışları gayri safi hasılatının (ilk hisse satışı gerçekleşinceye kadar) % 15'i,

2. Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünün mal ve hizmet satışları gayri safi hasılatının % 10'u,

3. Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünün mal ve hizmet satışları ürün nevileri itibarıyla gayri safi hasılatının % 10'una kadarı,

4. Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğünün mal ve hizmet satışları gayri safi hasılatının % 10'u,

5. Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının mal ve hizmet satışları gayri safi hasılatının % 10'u,

En geç takip eden ayın 20'sine kadar (Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü için takip eden ayın sonuna kadar) Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığına ödenir. Ödenen bu tutarlar bütçeye gelir yazılır.

Bu bentte belirtilen tutarların süresi içinde ödenmemesi halinde, ödenmeyen tutarlar, gecikme zammı da uygulanmak suretiyle 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir.

b) Kira ve idare gelirlerinden alınacak paylar:

1. İrtifak hakkı verilen özel iskelelerden alınan nispi kira bedellerinin yarısı bütçenin (B) işaretli cetveline gelir, diğer yarısı da özel gelir kaydedilir. Özel gelir kaydedilen miktarın yarısı denizcilik ve liman hizmetlerini geliştirmek üzere Denizcilik Müsteşarlığı bütçesine,

yarısı da millî emlak hizmetlerini geliştirmek amacıyla Maliye Bakanlığı bütçesine özel ödenek kaydolunur.

...

e) 1.4.2003 tarihinden itibaren Sağlık Bakanlığınca düzenlenecek veya onaylanacak; ilaç, hammadde, bunların üretiminde kullanılan diğer malzeme, kozmetik ve tıbbi malzeme üretim yeri izin belgeleri, ürün imal ve ithal izin belgesi, ilaç ruhsatı, ecza deposu ve mümessil ecza deposu ruhsatı, mesul müdürlük belgesi ile permi ve sertifikalar üzerinden 50 milyon liradan az, 30 milyar liradan çok olmamak üzere Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Sağlık Bakanlığınca belirlenecek tarifeler üzerinden ruhsatlandırma bedeli alınır. Merkez Saymanlığınca tahsil edilen bu tutarların % 20'sini genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir, % 80'ini ise özel gelir kaydedilmek suretiyle Sağlık Bakanlığının ihtiyaçlarında (personel giderleri hariç) kullanılmak üzere anılan Bakanlık bütçesinin mevcut veya yeni açılacak tertiplerine özel ödenek kaydetmeye, özel ödenek kaydedilen bu tutarlardan harcanmayan kısmını ertesi yıl bütçesine devren özel gelir ve özel ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Bu ödenekten bilimsel ve akademik nitelikleri dikkate alınarak Sağlık Bakanlığınca tıbbi cihaz ve malzeme ile ilaç ve eczacılık alanlarındaki bilimsel nitelikli komisyonlarda görevlendirilenlere birim faaliyet bazında bu Kanuna bağlı (K) cetvelinin (V) inci bölümünde belirlenmiş olan ücretin dört katını geçmemek üzere ödeme yapmaya Sağlık Bakanı yetkilidir. Özel ödenekten yapılacak harcamaların usul, esas ve miktarları Maliye Bakanı ile Sağlık Bakanı tarafından müştereken belirlenir.

f) 5.6.1986 tarihli ve 3308 sayılı Kanunun 32 nci maddesinde yer alan ödenekler, personel giderleri hariç olmak üzere; milli eğitim hizmetlerinin iyileştirilmesi, kaliteli ve verimli hizmet sunumunun sağlanması, merkez ve taşra teşkilatının acil ihtiyaçlarının karşılanması, eğitim araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi amacıyla da kullanılabilir.”

10- “MADDE 38.- ...

b) Hazineye ait taşınmaz malları, 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Kanunun 63 üncü maddesine göre hesaplanacak değer üzerinden, toplu konut üretmek amacıyla, Arsa Ofisi Genel Müdürlüğüne veya Toplu Konut İdaresi Başkanlığına peşin bedelle veya taksitle devretmeye Maliye Bakanı yetkilidir. Buna ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

c) Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki sahipsiz yerler ile kadastro/tapulama çalışmaları sırasında tespit harici bırakılmış olan yerler Maliye Bakanlığı merkez veya taşra teşkilatının talebi üzerine, özel kanunlarındaki istisnalar saklı kalmak koşuluyla, tescile ilişkin harita, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Döner Sermaye İşletme Müdürlüğüne yapılarak, imar mevzuatında yer alan kısıtlamalara tâbi olmaksızın Hazine adına tescil edilir. Harita yapımına ilişkin giderler, Harita ve Kadastro Mühendisleri Odasınca belirlenen asgari fiyatlara göre Maliye Bakanlığının bütçesinden karşılanır.

d) Maliye Bakanı, Hazineye ait taşınmaz mal satışı, kiraya verilmesi veya sınırlı ayni hak tesisi ile ilgili olarak; 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanuna tabi olmaksızın, 28.7.1981 tarihli ve 2499 sayılı kanuna tabi ekspertiz şirketlerine değer tespit ettirmeye, ayrıca, ilan, reklam, pazarlama veya müşteri bulma konularında hizmet satın almaya, uygulamaya ilişkin esas ve usulleri belirlemeye yetkilidir.”

11- “MADDE 43.- ...

14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Kanunun 78 inci maddesi uyarınca 1.4.2003 tarihinden itibaren yurt dışına gönderilecek Devlet memurları ile aynı amaçla 2004 yılında yurt dışına gönderilecek Devlet memurları hakkında kontenjanın kurumlara tevzii, Maliye Bakanlığının uygun görüşü ve Devlet Personel Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile yapılır. ”

12- “MADDE 45.- Özelleştirme kapsamına alınan kuruluşlar dahil 8.6.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi iktisadi devlet teşekkülleri, kamu iktisadi kuruluşları, bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları, iştirakleri ile büyükşehir belediyeleri, belediyeler, il özel idareleri, bunlara ait tüzel kişilerin veya bunlara bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşların, Devlete ait olan ve 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçlarına karşılık olarak, mülkiyeti bu idarelere ait olan ve üzerinde herhangi bir takyidat bulunmayan gayrimenkullerinden Maliye Bakanlığınca ihtiyaç duyulanlar, 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine göre oluşturulacak komisyon tarafından takdir edilecek değeri üzerinden, borçlu kurumun da uygun görüşü alınarak, bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin Maliye Bakanlığınca satın alınabilir.

Bu idarelerin satın alınan gayrimenkullerinin tapu işlemlerine esas olan ve yukarıda belirtilen şekilde tespit edilen değerine eşit tutarda Devlete ait olan ve 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçları terkin edilir.”

13- “MADDE 49.- Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin tarafı olduğu milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülen uyuşmazlıklarla ilgili davalarda, bu daireleri temsil ve savunmak üzere Türk ve yabancı uyruklu avukatlardan ya da avukatlık ortaklıklarından 2003 yılında gerçekleştirilecek avukatlık hizmeti alımlarında; 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin (b) bendi hükmüne göre şartname düzenlenmeksizin ve teminat aranmaksızın pazarlık usulüne başvurulabilir.”

14- “MADDE 50.- Maliye Bakanı, mülkiyeti Hazineye ait Ankara İli, Çankaya İlçesi, 5 inci Bölge, Dikmen Mahallesinde bulunan 3 pafta, 16743 ada, 1 parsel numaralı taşınmaz malı, üzerindeki muhdesatı ile birlikte 26.5.1927 tarihli ve 1050 sayılı Kanun, 8.9.1983 tarihli ve 2886 sayılı Kanun, 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanun ve 21.2.1967 tarihli ve 832 sayılı Kanunun vize ve tescile ilişkin hükümlerine tabi olmaksızın, mevcut haliyle ya da kat mülkiyeti veya kat irtifakı kurdurmak ya da 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanuna tabi olmaksızın yeni veya ilave inşaatlar yaptırmak suretiyle, tespit edeceği veya ettireceği rayiç bedel üzerinden peşin veya taksitle, T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğünün iştiraki olan Emek İnşaat ve İşletme Anonim Şirketi aracılığıyla satmaya, satış işlemleri ile ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşları nezdinde Hazine adına her türlü işlemi yaptırmaya, satış bedelinin % 2'sini geçmemek üzere hizmet karşılığı olarak anılan şirkete yapılacak ödemeye esas oranı belirlemeye, satış işlemleri ile ilgili her türlü gider, masraf ve hizmet bedeli karşılığını Maliye Bakanlığı bütçesinden bu şirkete ödemeye yetkilidir. Satış bedellerinin tahsil edilen kısımlarından ilgili belediyeye % 2, büyükşehir belediyesine ise % 1 oranında pay verilir. Bu taşınmaz mal ile ilgili olarak imar mevzuatındaki kısıtlamalar ile plan ve parselasyon işlemlerindeki askı, ilan ve itirazlara dair sürelerle ilişkin hükümlere tabi olmaksızın, her ölçekteki imar planını yapmaya, yaptırmaya, değiştirmeye ve resen onaylamaya ve her türlü ruhsatı vermeye Bayındırlık ve İskan Bakanlığı yetkilidir. Plan hazırlama ve onaylama işlemleri Bayındırlık ve İskan Bakanlığının uygun görülen birimince, ruhsat ve plan uygulama işlemleri

ise Bayındırlık ve İskan Bakanlığı il teşkilatınca yerine getirilir. Kesinleşen planlar ilgili belediyelere tebliğ edilir. Bu planların uygulanması zorunludur.

Bu maddenin birinci fıkrasının uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı, ikinci fıkrasının uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye ise Bayındırlık ve İskan Bakanlığı yetkilidir.”

15- “MADDE 51.- a) ...

5. 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Kanunun 154 üncü maddesinin birinci fıkrası,

...

13. ...10 uncu maddesine ve ...

b) 8.6.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 36 ncı maddesinin (4) numaralı fıkrası, bu Kanunun “Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Kârları” başlıklı maddesi hükümleri çerçevesinde uygulanır.

f) 10.2.1954 tarihli ve 6245 sayılı Kanun kapsamında bulunan kurum ve kuruluşlar ile özel hükümler gereğince anılan Kanun kapsamı dışında yer alan tüm kamu kurum ve kuruluşlarında, istihdam edilme şekline bakılmaksızın; ilk defa veya yeniden göreve alınanlar ile bunların aile fertlerine bu nedenlerle harcırah ödenmez, bu amaçla başka bir adla ödeme yapılamaz.

Yukarıda belirtilen kurum ve kuruluşlarda istihdam edilen personelden, kendilerinin yazılı talebi üzerine 1.4.2003 tarihinden itibaren bu kurum ve kuruluşlar arasında veya bunların başka yerlerdeki birimleri arasında naklen ataması yapılanlar ile başka yerlerde sürekli veya geçici olarak görevlendirilenlere, 10.2.1954 tarihli ve 6245 sayılı Kanunda veya özel mevzuatlarında bu atama veya görevlendirmeler için öngörülen harcırah ödenmez, bu amaçla başka bir adla dahi olsa herhangi bir ödeme yapılamaz.

10.2.1954 tarihli ve 6245 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin 2, 3 ve 4 üncü bentleri kapsamında 1.4.2003 tarihinden itibaren görevlerinden ayrılacaklar ile anılan Kanunun 11 inci maddesine göre aynı tarihten itibaren harcıraha hak kazanacak olanlara ve özel hükümler gereğince söz konusu Kanun kapsamı dışında yer alan tüm kamu kurum ve kuruluşlarının aynı durumlarda bulunan personeline, bu nedenlere bağlı olarak ilgili mevzuatında öngörülen harcırah ödenmez; bunlardan, ilgili mevzuatında yer değiştirmeleri halinde harcırah verilmesi öngörülmüş olanlara, yer değiştirme koşulu aranmaksızın ve damga vergisi hariç hiçbir vergiye tabi tutulmaksızın 500 milyon lira tutarında ödeme yapılır.

10.2.1954 tarihli ve 6245 sayılı Kanun ile diğer mevzuatın bu bende aykırı hükümleri uygulanmaz.

...

i) 26.3.2003 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, 24.11.1994 tarihli ve 4046 sayılı Kanunun;

1. 3 üncü maddesinin birinci fıkrası “Başbakanın başkanlığında, Başbakanın belirleyeceği dört bakandan oluşan Özelleştirme Yüksek Kurulu (Kurul) kurulmuştur. Kurul, üyelerin tamamının katılımı ile toplanır ve kararları oybirliği ile alır. Kurulun sekreteryası hizmetleri Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca yürütülür.”,

2. 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının ikinci cümlesi “Başbakan bu Kanunla ilgili yetkilerini görevlendireceği bir bakan vasıtasıyla kullanabilir.”,

Olarak uygulanır.

...

n) 2.9.1971 tarihli ve 1479 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin ikinci fıkrası ile 17.10.1983 tarihli ve 2926 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin ikinci fıkrası hükümleri 2003 yılında uygulanmaz.

21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanunun tecil ve taksitlendirmeye ilişkin 48 inci maddesi ile süresi içinde ve tam olarak ödenmeyen prim borçlarına, prim ödeme süresinin sona erdiği tarihten başlayarak gecikilen her ay için anılan Kanunun 51 inci maddesinde belirlenen gecikme zammı oranlarının uygulanmasına devam edilir. Kurum, prim ve diğer alacaklarının tahsili için 9.6.1932 tarihli ve 2004 sayılı Kanun hükümlerine göre takip yapabilir ve bu şekilde açılan takipler yine aynı Kanuna göre sonuçlandırılır.

2.9.1971 tarihli ve 1479 sayılı, 17.10.1983 tarihli ve 2926 sayılı kanunlara tabi sigortalılardan Kuruma tescil yapıldığı halde 5 yıl ve daha fazla süreyle prim ödememiş olan sigortalıların Kurumca yapılacak borç bildirimlerine rağmen ödemede bulunmamaları halinde sigortalılıkları; prim ödemesi bulunan sigortalının daha önce ödediği primlerin tam olarak karşılıdığı ayın sonu itibarıyla, prim ödemesi bulunmayan sigortalının ise tescil tarihi itibarıyla 2003 yılı sonuna kadar Kurumca resen sona erdirilir. Buna ilişkin usul ve esaslar Kurumca belirlenir.

o) 26.5.1927 tarihli ve 1050 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesi 1.4.2003 tarihinden itibaren aşağıdaki şekilde uygulanır:

Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelere bağlı döner sermayeli işletmelerin aylık gayri safi hasılatından tahsil edilen tutarın % 15'i en geç ertesi ayın 20'sine kadar genel bütçeye irat kaydedilmek üzere ilgili saymanlıklara yatırılır. Aylık gayri safi hasılatı irat kaydedilecek oranı % 30'a kadar yükseltmeye veya % 10'a kadar indirmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Söz konusu ödeme için zorunlu hallerde Maliye Bakanlığınca ek süre verilebilir. Yıl sonu kârları ile aylık gayrisafi hasılat üzerinden genel bütçeye aktarılabilecek miktarlar zamanında yatırılmadığı takdirde, 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanundaki usullere göre, aylık % 2 zamlı olarak tahsil edilir. Hesaplanan zam, döner sermayelerin ita amiri ve saymanlarından yarı yarıya alınır. Ancak, Maliye Bakanlığınca verilmiş ek süreler için zam uygulanmaz.

Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelere bağlı döner sermayeli işletmelerden gerekli görülenlerin birleştirilmesine, devredilmesine ve tasfiye edilmesine Maliye Bakanı yetkilidir.

Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel kanunlarında 26.5.1927 tarihli ve 1050 sayılı Kanuna tabi olmayacağı belirtilen döner sermaye işletmeleri hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

...

p) 4.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin (a) bendinin dördüncü fıkrası 1.4.2003 tarihinden itibaren aşağıdaki şekilde uygulanır:

Her eğitim-öğretim, araştırma veya uygulama birimi veya bölümü ile ilgili öğretim elemanlarının katkısıyla toplanan döner sermaye gelirlerinin en az % 50'si (bilimsel araştırma projeleri için ayrılacak pay dahil) o kuruluş veya birimin araç, gereç, araştırma ve diğer ihtiyaçlarına ayrılır. Kalan kısmı ise üniversite yönetim kurulunun belirleyeceği oranlar çerçevesinde döner sermayenin bağlı bulunduğu birimde görevli öğretim elemanları ve aynı birimde görevli 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Kanuna tabi personel arasında paylaşılır. Öğretim üyeleri ile Üniversitelerarası Kurulca önerilerek Yükseköğretim Kurulunca kabul edilen teknik ve sanatla ilgili birimlerde görevli öğretim elemanlarına döner sermayeden bir ayda ayrılacak payın tutarı bunların bir ayda alacakları aylık (ek gösterge dahil), yan ödeme, ödenek (geliştirme ödeneği hariç) ve her türlü tazminat (makam, temsil ve görev tazminatı hariç) toplamının iki katını, diğer öğretim elemanları için bir katını, 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Kanuna tabi personel için ise % 80'ini geçemez. İşin ve hizmetin özelliği dikkate alınarak yoğun bakım, doğumhane, yeni doğan, süt çocuğu, yanık, diyaliz, ameliyathane, kemik iliği nakil ünitesi ve acil serviste çalışan sağlık personeli için % 80 oranı, ayrıca % 50'sine kadar artırılabilir. Şu kadar ki, öğretim üyelerine mesai saati dışında döner sermayeye yaptıkları katkılarından dolayı ilave olarak ödenecek pay, almakta oldukları aylık (ek gösterge dahil), ödenek (geliştirme ödeneği hariç) ve her türlü tazminat (makam, temsil ve görev tazminatları hariç) toplamının üç katını geçemez.

...

t) İlgili kanununda düzenleme yapılincaya kadar, 4.12.1984 tarihli ve 3095 sayılı Kanunun 1 inci maddesindeki kanuni faiz oranı, 1.4.2003 tarihinden itibaren aylık % 2.5 olarak uygulanır. Ay kesirleri tama iblağ edilir. Taksitlendirilen veya herhangi bir sebeple ödenmemiş kamulaştırma bedellerinde kamu alacakları için öngörülen en yüksek faiz oranı uygulanır.

u) 1. 27.10.1999 tarihli ve 4458 sayılı Kanunun 221 ve 222 nci maddeleri uyarınca personele 1.4.2003 tarihinden itibaren yapılacak ödemelerin usul, esas ve miktarlarını tespit etmeye Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Gümrük Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkilidir.

2. 4458 sayılı Kanunun 222 nci maddesinin (2) numaralı bendi 1.4.2003 tarihinden itibaren aşağıdaki şekilde uygulanır:

Bu şekilde tahsil edilen çalışma ücretinin % 50'si hak sahibi olan personele ödenir. Geri kalan % 50'lik miktarın % 40'ı Kurum ödemelerini yapan Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına aktarılır. Aktarılan bu tutarları, münhasıran gümrük idaresinin ihtiyaçlarında (personel giderleri hariç) kullanılmak üzere bütçeye özel gelir ve Gümrük Müsteşarlığı bütçesinin mevcut ya da yeni açılacak tertiplerine özel ödenek kaydetmeye, kaydedilen ödenekten yılı içinde harcanmayan miktarları ertesi yıl bütçesine devren özel gelir ve ödenek kaydetmeye Maliye

Bakanı yetkilidir. Özel ödenek kaydedilen bu tutarlar, 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanun hükümleri hariç genel hükümler çerçevesinde harcanır.

1.4.2003 tarihinden önce tahsil edilen ve merkezdeki ilgili hesabın bakiyesinde bulunan tutarlar, özel gelir ve özel ödenek kaydedilmeksizin münhasıran gümrük idaresinin ihtiyaçlarında (personel gideri hariç) bu tarihten önceki usul ve esaslar dahilinde harcanmaya devam edilir.

3. 27.10.1999 tarihli ve 4458 sayılı Kanunun bu bendin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde belirtilen hükümlerine aykırı hükümleri uygulanmaz.

v) 2003 yılı Şubat ayı gelirlerinin dağıtımından başlamak üzere 2.2.1981 tarihli ve 2380 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde yer alan “% 6” pay oranı “% 5” olarak uygulanır.

y) 2003 yılı Şubat ayı gelirlerinin dağıtımından başlamak üzere 27.6.1984 tarihli ve 3030 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan ve halen “% 4.1” olarak uygulanan pay oranı “% 3.5”, 29.7.1970 tarihli ve 1319 sayılı Kanunun geçici 19 uncu maddesinde yer alan “% 5” pay oranı “% 4.5” olarak uygulanır.

...”

B- Dayanılan ve İlgili Görülen Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 11., 13., 60., 73., 87., 88., 127., 128., 130., 131., 153., 161. ve 163. maddelerine dayanılmış, 89. maddesi ise ilgili görülmüştür.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, Haşım KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'in katılmalarıyla 27.5.2003 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine ve yürürlüğü durdurma isteminin bu konudaki raporun hazırlanmasından sonra karara bağlanmasına oybirliğiyle karar verilmiştir.

IV- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

29.3.2003 günlü, 4833 sayılı 2003 Malî Yılı Bütçe Kanunu'nun:

A) 1- 31. maddesinin (g) ve (ı) fıkralarının, OYBİRLİĞİYLE,

2- 35. maddesinin (e) fıkrasının, OYBİRLİĞİYLE,

3- 50. maddesinin, OYBİRLİĞİYLE,

4- 51. maddesinin;

a- (f) fıkrasının, OYBİRLİĞİYLE,

b- (n) fıkrasının üçüncü paragrafının, OYBİRLİĞİYLE,

c- (p) fıkrasının, OYBİRLİĞİYLE,

d- (v) ve (y) fıkralarının, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Fulya KANTARCIOĞLU, Tülay TUĞCU ile Mehmet ERTEN'in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

Anayasa'ya aykırılığı konusunda güçlü belirtiler bulunduğu gözetilerek, uygulanmalarından doğacak sonradan giderilmesi güç veya olanaksız durum ve zararların önlenmesi için ESAS HAKKINDA KARAR VERİLİNCEYE KADAR YÜRÜRLÜKLERİNİN DURDURULMASINA,

B) 1- 13. maddesinin (c) fıkrasının, OYBİRLİĞİYLE,

2- 20. maddesinin (b) ve (g) fıkralarının, Ali HÜNER'in karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

3- 27. maddesinin, Ali HÜNER'in karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

4- 31. maddesinin;

a- (h) ve (j) fıkralarının, Ali HÜNER'in karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

b- (k) fıkrasının, OYBİRLİĞİYLE,

5- 35. maddesinin;

a- (a) fıkrasının, Ali HÜNER'in karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

b- (b) fıkrasının (1) numaralı bendinin, OYBİRLİĞİYLE,

c- (f) fıkrasının, OYBİRLİĞİYLE,

6- 38. maddesinin;

a- (b) fıkrasının, OYBİRLİĞİYLE,

b- (c) ve (d) fıkralarının, Ali HÜNER'in karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA

7- 43. maddesinin son fıkrasının, OYBİRLİĞİYLE,

8- 45. ve 49. maddelerinin, OYBİRLİĞİYLE,

9- 51. maddesinin;

a- (a) fıkrasının (5) sayılı bendinin, Ali HÜNER'in karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

b- (b) fıkrasının, Ali HÜNER'in karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

c- (i) fıkrasının, OYBİRLİĞİYLE,

d- (n) fıkrasının birinci ve ikinci paragraflarının, Ali HÜNER'in karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

e- (o) fıkrasının, OYBİRLİĞİYLE,

f- (t) ve (u) fıkralarının, Ali HÜNER'in karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA, koşulları oluşmadığından YÜRÜRLÜKLERİNİN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,

17.7.2003 gününde karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenen yasa kuralları, dayanan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Bütçeye İlişkin Genel Açıklama

Anayasa'nın 161. maddesinde bütçenin hazırlanması ve uygulanmasının kanunla düzenlenmesi öngörülmüştür. Bu kural gereğince Muhasebei Umumiye Kanunu'nda bütçenin nasıl hazırlanacağına ve uygulanacağına ilişkin hususlar düzenlenmiştir. Kanun'un 6. maddesinde bütçe şöyle tanımlanmaktadır. “Bütçe, Devletin ve ona bağlı kamu kuruluşlarının yıllık gelir ve bu gelir ve masrafların uygulamaya konulmasına izin veren bir kanundur.” Öte yandan bütçe, iktidarların program ve politikalarını hayata geçirme konusunda kullandıkları bir araçtır.

Her ne kadar, gelirlerin ve giderlerin toplanma ve harcanmalarına ilişkin usul, esas ve yükümlülükler değişik yasalarla düzenlenmişse de bunların uygulanmaya konması 1050 sayılı Kanun'un yukarıda belirtilen hükmü gereğince ancak bütçe yasalarının verdiği izinle olanaklıdır. Bütçe yasaları ile gelirlerin toplanması ya da giderlerin yapılmasını düzenleyen yasaların o yıl içinde uygulanmasına izin verilebileceği gibi, uygulanmamaları da öngörülebilir.

1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanunu'nun 39. maddesinde, yasaya dayanmadıkça hiçbir vergi ve resmin, tarh ve tevzi ve tahsil edilemeyeceği öngörülmüştür. Bütçe yasalarının (C) cetvelinde gelirlerin dayanağını gösteren yasalar tek tek belirtilerek, bu yasalar gereğince tahsil edilecek gelirleri toplamaya bütçe yasası ile izin verilmektedir. Muhasebei Umumiye Yasası'nın 45. maddesinde ise, yapılacak harcamalar için ödeneğin ayrılacağı açıklanmakta, bunun ayrıntılarının da bütçe yasasına ekli (A) cetvelinde gösterilmesi öngörülmektedir.

Anayasa'nın 161. maddesi gereğince bütçeler yıllık yapılır, bütçe yasasına bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Ancak, sınırlı durumlarda gelecek yıllara ilişkin hükümler konabilir.

B- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Anayasa'nın 87. maddesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin görev ve yetkileri belirtilirken bütçe yasa tasarısını görüşmek ve kabul etmek dışında diğer yasaları koymak, değiştirmek ve kaldırmak biçiminde bir ayırım yapılmıştır. Bütçe yasalarını öteki yasalardan ayrı tutan bu kural karşısında, herhangi bir yasa ile düzenlenmesi gereken bir konunun bütçe

yasası ile düzenlenmesi veya herhangi bir yasada yer alan hükmün bütçe yasaları ile değiştirilmesi ve kaldırılması olanaksızdır.

Anayasa'nın 88. ve 89. maddelerinde yasaların Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde teklif, görüşme usul ve esasları ile yayımlanması düzenlenirken bütçe yasalarının görüşme usul ve esasları 162. maddede ayrıca belirtilmiştir. Bu maddeye göre bütçe yasa tasarılarının görüşülmesinde ayrı bir yöntem kabul edilmiş, genel kurulda üyelerin gider arttırıcı veya gelir azaltıcı tekliflerde bulunmaları önlenmiş ve Anayasa'nın 89. maddesiyle de Cumhurbaşkanı'na bütçe yasalarını bir daha görüşülmek üzere TBMM'ne geri gönderme yetkisi tanınmamıştır. Öte yandan Anayasa'nın 163. maddesinde bütçelerde değişiklik yapılabilmesi esasları ayrıca düzenlenmiş Bakanlar Kurulu'na kanun hükmünde kararname ile bütçede değişiklik yapma yetkisi verilmemiştir.

Anayasa'da birbirinden tamamen ayrı ve değişik olarak düzenlenen bu iki yasalaştırma yönteminin doğal sonucu olarak, birisinin konusuna giren bir işin, öteki yöntemle düzenlemesi, değiştirilmesi veya kaldırılmasının olanaksızlığı ortaya çıkmaktadır.

Anayasa'nın 161. maddesinin son fıkrasında *“Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.”* denilmektedir. Maddenin gerekçesinde de belirtildiği gibi, bütçe yasaları öteki yasalardan ayrı olması sebebiyle bir yasa kuralı nasıl aynı nitelikte bir yasa kuralıyla değiştirilebilirse bütçe yasaları da aynı biçimde hazırlanmış ve kabul edilmiş bir bütçe yasası ile değiştirilebilir. Yasa konusu olabilecek bir kuralı kapsamaması koşuluyla *“bütçe ile ilgili hükümler”* ifadesi de bütçeyi açıklayıcı, uygulanmasını kolaylaştırıcı nitelikte düzenlemeler olarak değerlendirilmelidir.

Bir yasa kuralının bütçeden harcamayı ya da bütçeye gelir sağlamayı gerektirir nitelikte bulunması, mutlak biçimde *“bütçe ile ilgili hükümlerden”* sayılmasına yetmez. Her yasada değişik türde gidere neden olabilecek kurallar bulunabilir. Böyle kuralların bulunmasıyla örneğin eğitim, savunma, sağlık, yargı, tarım, ulaşım ve benzeri kamu hizmeti alanlarına ilişkin yasaların bütçeyle ilgili hükümler içerdiği kabul edilirse, bu konulardaki yasaların değiştirilip kaldırılması için de bütçe yasalarına hükümler koymak yoluna gidilebilir. Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, Yasakoyucunun başka amaçla ve bütçeninkinden tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirmesi gereken yasama işlemleridir. *“Bütçe ile ilgili hüküm”* sözcüklerine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek Anayasa'nın 88. ve 89. maddelerini bu tür yasalar yönünden uygulanamaz duruma düşürür.

Anayasa'nın 161. maddesinin getiriliş amacı, bütçe yasalarında, bütçe kavramı dışındaki konulara yer vermemek böylece bütçe yasalarını bütçeyle ilgili olmayan kurallardan uzak tutmak kendi yapısı içinde bütünleştirmektir.

1- Yasa'nın 10. Maddesi ile 35. Maddesinin (a) 51. Maddesinin (o) Fıkralarının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın 153. maddesinin son fıkrasına göre, Anayasa Mahkemesi kararlarının yasama, yürütme ile yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzelkişileri bağladığı, bu nedenle daha önce iptal edilmiş bir kuralın yeniden yasalaştırılmaması gerektiği belirtilerek, önceki yıllara ilişkin bütçe yasalarında yer alan, ancak Anayasa Mahkemesi'nce iptal edilmiş kuralların, 2003 Malî Yılı Bütçe Kanunu'nda da aynen yasalaştırılmasının Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle iptali istenmiştir.

Anayasa'nın 153. maddesinin son fıkrasında Anayasa Mahkemesi kararlarının yasama, yürütme, yargı ve idare makamlarıyla gerçek ve tüzelkişileri bağladığı belirtilmektedir. Buna göre, Yasama Organı'nın daha önce iptal edilen bir kuralı yeniden yasalaştırmaması gerekir. Bir kuralın Anayasa'nın 153. maddesine aykırılığı ancak, iptal edilen kuralla “aynı” ya da “benzer nitelikte” olması durumunda olanaklıdır. İki yasa kuralının aynı ya da benzer nitelikte olup olmadığının saptanabilmesi için öncelikle anlam, kapsam ve teknik içerik yönlerinden benzerlikleri olup olmadığının incelenmesi gerekir.

2003 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun iptali istenen;

10. maddesi ile aynı kuralları içeren, 25.12.1997 günlü, 4316 sayılı 1998 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 7. maddesi,

28.12.1998 günlü, E:1998/56, K:1998/89 sayılı Anayasa Mahkemesi Kararı ile Adalet Bakanlığı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İşyurtları Kurumu yönünden;

24.11.1999 günlü, E:1999/36, K:1999/43 sayılı Anayasa Mahkemesi Kararı ile özel bütçeli kuruluşlardan İl Özel İdareleri yönünden;

28.12.1999 günlü, E:1999/44, K:1999/48 sayılı Anayasa Mahkemesi Kararı ile Sosyal Sigortalar Kurumu yönünden;

35. maddesinin (a) fıkrası ile aynı kuralları içeren, 26.4.1996 günlü, 4139 sayılı 1996 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 29. maddesi, 07.10.1996 günlü, E:1996/23, K:1996/36 sayılı Anayasa Mahkemesi Kararı;

51. maddesinin (o) fıkrası ile aynı kuralları içeren, 23.12.1994 günlü, 4061 sayılı 1995 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 32. maddesi, 13.6.1995 günlü, E:1995/2, K:1995/12 sayılı Anayasa Mahkemesi Kararı ile;

iptal edilmişlerdir.

2003 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun, 10. maddesi ile 35. maddesinin (a) ve 51. maddesinin (o) fıkralarıyla daha önce iptal edilmiş olan aynı kuralların yeniden yasalaştırılması Anayasa'nın 153. maddesine aykırıdır. Kuralların iptali gerekir.

Kuralların, Anayasa'nın 2., 11., 87., 88. ve 161. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

2- Yasa'nın 13. Maddesinin (c) Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, bu düzenlemenin bütçe yasasıyla değil, olağan yasa ile yapılması gerektiği ayrıca, 13.3.1932 günlü 3360 sayılı İdarei Umumiyei Vilayet Kanunu'nun yıllık programların hazırlanmasına ilişkin 78. maddesinin (14) numaralı fıkrasını da değiştirdiği gerekçesiyle, Anayasa'nın 2., 11., 87., 88., 127. ve 161. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek iptali istenilmiştir.

2003 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 13. maddesinin (c) fıkrasında, yıllık yatırım programına ek yatırım cetvellerinde yer alan projelerin, Devlet Planlama Teşkilatının uygun görüşü ve ilgili Bakanın onayı ile valinin yetki ve sorumluluğunda gerçekleştirilebileceği, bu

projelerde harcanmak üzere gönderilecek paraların hizmetin ait olduğu il özel idaresine ödeneceği belirtilmektedir. Mahalli hizmet niteliği taşıyan işlerin de bu esaslar içinde valinin yetki ve sorumluluğuna devredilebileceği ve bu şekilde yürütülecek projelerin etüt, keşif ve kontrollük hizmetlerinin ilgili bakanlık ve genel müdürlüğün il teşkilatlarınca, ihale edilmek suretiyle yaptırılması ve bedellerinin ödenmesinin de valinin onayından sonra il özel idarelerince gerçekleştirileceği öngörülmektedir.

540 sayılı Devlet Planlama Teşkilatı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 2. maddesinin (b) fıkrası uyarınca hazırlanan Yıllık Yatırım programlarında hükümetlerin makro ekonomik hedeflerine göre sektörler, bölgeler, bütçe türleri, gerçekleştirme süreleri ve finansman biçimleri itibarı ile kamu sektörünün elinde bulunan yatırım projeleri ile bunların gerçekleştirilme sürelerine ilişkin tahminler yer almaktadır.

Mahalli hizmet niteliği taşıyan ve yıllık yatırım programına ek yatırım cetvellerinde yer alan projelerin finansmanını karşılamak üzere genel bütçeden yapılacak transferlerin etkin biçimde harcanmasının sağlanması yanında, merkezi yönetimin plân ve proje üzerindeki iş yoğunluğunun valinin sorumluluğuna terk edilerek hafifletilmesi sonucunda yatırımların çabuklaştırılması amacını gerçekleştirmek üzere yapılan ve bütçenin uygulanmasına ilişkin düzenlemeleri içeren kural, "bütçe ile ilgili kural" niteliğini taşımaktadır.

Bu nedenlerle Yasa'nın 13. maddesinin (c) fıkrası Anayasa'ya aykırı değildir. İstemin reddi gerekir.

3- Yasa'nın 16. Maddesinin (a) ve (b) Fıkralarının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 209. maddesinde, devlet memurları ile bakmakla yükümlü oldukları kimselerin hastalanmaları durumunda tedavilerinin kurumlarınca sağlanacağını belirtildiği ve 210. maddesinde de yapılacak bu tedavilerin Maliye ve Sağlık Bakanlıklarının görüşü alındıktan sonra Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenleneceği, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun da tedavi giderlerinin ödenmesine ilişkin düzenlemeleri içerdiği, yapılan düzenlemelerin anılan maddeleri değiştirici nitelik taşıdığı, yine daha önce yapılmış olan benzer nitelikli bir düzenlemenin Anayasa Mahkemesi Kararıyla iptal edildiği gerekçesiyle (a) ve (b) fıkralarının, Anayasa'nın 2., 11., 87., 88., 153. ve 161. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek iptalleri istenilmiştir.

a- (a) Fıkrasının İncelenmesi

2003 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 16. maddesinin (a) fıkrasında, Devlet memurları, diğer kamu görevlileri ve bunların emekli, dul ve yetimlerinin (bakmakla yükümlü oldukları aile fertleri dahil) genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idareler ile döner sermayelere ait tedavi kurumlarında yapılan tedavilerine (diş tedavileri dahil) ilişkin ücretlerle sağlık kurumlarınca verilen raporlar üzerine kullanılması gerekli görülen ortez, protez ve diğer iyileştirme araç bedellerinin, Sağlık Bakanlığının görüşü üzerine Maliye Bakanlığınca tespit edilecek miktarlara kadar olan kısmının kurumlarınca ödeneceği; T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğünün ise sağlık kurum ve kuruluşları ile Maliye Bakanlığınca tespit edilen birim fiyatlarının altında bir fiyatla anlaşma yapabileceği öngörülmüştür.

Anayasa'nın 153. maddesinin son fıkrasında, Anayasa Mahkemesi kararlarının yasama, yürütme, yargı ve idare makamlarıyla gerçek ve tüzelkişileri bağladığı belirtilmektedir. Buna

göre Yasama Organı'nın daha önce iptal edilen bir kuralı yeniden yasalaştırmaması gerekir. Bir kuralın 153. maddeye aykırılığı, ancak iptal edilen kuralla “aynı” ya da “benzer nitelikte” olması durumunda olanaklıdır.

4061 sayılı 1995 Malî Yılı Bütçe Kanunu'nun 13.6.1995 günlü, E:1995/2, K:1995/12 sayılı Anayasa Mahkemesi Kararıyla iptal edilen 14. maddesi ile “aynı” ya da “benzer nitelikte” olmayan ve teknik içerik ve kapsam yönünden farklılık gösteren iptali istenen 16. maddenin (a) fıkrası, Anayasa'nın 153. maddesine aykırı görülmemiştir.

657 sayılı Yasa'nın 209. maddesinde devlet memurları, diğer kamu görevlileri ve bunların emekli, dul ve yetimlerinin (bakmakla yükümlü oldukları aile fertleri dahil) tedavileri sırasında kullanılan protez, ortez, tedavi cihaz ve malzemelerinin fiyat, kullanma süreleri ve ilgililere hangi oran ve miktarlarda ödeme yapılacağına ilişkin Maliye Bakanlığı'na verilmiş bir yetki bulunmadığı gibi; 5434 sayılı Yasa'nın Geçici 139. maddesine 25.8.1999 günlü, 4447 sayılı Yasa'nın 25. maddesi ile eklenen fıkra ile tedavi için gerekli görülen protez, ortez ve tıbbi araç ve gereç bedellerinin %10'unun hak sahipleri tarafından ödeneceği ve ödenecek miktarın da 5434 sayılı Yasa'nın Ek 19. maddesindeki aylıklardan fazla olamayacağı öngörülmüştür.

Tedavi sırasında kullanılan protez, ortez, tedavi cihaz ve malzemelerinin fiyat, kullanma süreleri ve ilgililere hangi oran ve miktarlarda ödeme yapılacağına ilişkin Maliye Bakanlığı ile Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü'ne yetki veren Bütçe Yasası'nın 16. maddesinin (a) fıkrası 657 ve 5434 sayılı Yasa'ların yukarıda anılan hükümlerini 2003 mali yılı için değiştirici nitelik taşımaktadır. Bu tür düzenlemelerin bütçe yasası dışındaki yasalarla yapılması zorunludur.

Bu nedenlerle olağan yasa konusu olan bu düzenlemenin Bütçe Yasası ile yapılmış olması, Anayasa'nın 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırıdır. Kuralın iptali gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2. ve 11. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

b- (b) Fıkrasının İncelenmesi

Maddenin (b) fıkrasında, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 209., 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu'nun 66. ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun geçici 139. maddelerinde belirtilen ilaç katılım payları karşılığında ilgililerin maaş veya aylıklarından kesinti yaptırmaya (yatan hastalar hariç), ayakta tedavilerde ilaç kullanımında eşdeğer ilaç gruplarından, fiyatların aritmetik ortalamasının alınması suretiyle referans fiyatlar üzerinden ilaç bedellerinin ödenmesine ve bu hususlara ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Maliye Bakanı yetkili kılınmıştır.

4061 sayılı 1995 Malî Yılı Bütçe Kanunu'nun 13.6.1995 günlü, E:1995/2, K:1995/12 sayılı Anayasa Mahkemesi Kararıyla iptal edilen kamu personeli ile bunların bakmakla yükümlü oldukları kimselerin tedavilerine ilişkin tedavi cihaz ve malzemelerinin birim fiyatları, kullanım süreleri ve kurumlarca yapılacak ödemeye ilişkin 14. maddesi ile “aynı” ya da “benzer nitelikte” olmayan ve teknik içerik ve kapsam yönünden farklılık gösteren ve ilaç bedellerine katılım paylarının kamu personelinin maaş veya ücretlerinden kesilmesine ilişkin düzenlemeleri içeren 16. maddenin (b) fıkrası, Anayasa'nın 153. maddesine aykırı görülmemiştir.

Fıkra da sayılan ilgililerin ayakta tedavileri sırasında ilaç kullanımında eşdeğer ilaç gruplarından, fiyatların aritmetik ortalamasının alınması suretiyle referans fiyatlar üzerinden

ilaç bedellerinin ödenmesine ve bu hususlara ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Maliye Bakanını yetkili kılan düzenleme, bütçeyi açıklayıcı, uygulanmasını kolaylaştırıcı, “bütçe ile ilgili kural” niteliği taşımaktadır.

Bu nedenlerle Yasa'nın 16. maddesinin (b) fıkrası Anayasa'ya aykırı değildir. İstemin reddi gerekir.

Aysel PEKİNER bu görüşe katılmamıştır.

4- Yasa'nın 20. Maddesinin (b) ve (g) Fıkralarının İncelenmesi

a- (b) Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, bu kuralın 6.6.2002 günlü, 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'nun 17. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b) bendini değiştirdiği gerekçesiyle, Anayasa'nın 2., 11., 87., 88. ve 161. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek iptali istenilmiştir.

Maddenin (b) fıkrasında, 6.6.2002 günlü, 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'nun 17. maddesi gereğince, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü bütçelerine devren özel gelir ve devren özel ödenek kaydedilen miktarları kısmen veya tamamen iptal etme yetkisi Maliye Bakanına verilmiş ve bu ödeneklerden yapılacak olan harcamaların tabi olmadığı yasa hükümleri sayılmıştır.

Yasa'nın 17. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b) bendinde, bu Yasa'ya ekli (III) sayılı listede yer alan mallar üzerinden tahsil edilecek olan özel tüketim vergisi hasılatının %18'inin Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığı'na yatırılacağı ve Merkez Saymanlığı'nın da onbeş gün içinde bu tutarın %16'sını dağılımı Başbakan onayı ile belirlenmek sureti ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü bütçelerinde açılacak özel tertiplere, %52'sinin Milli Eğitim Bakanlığı ve %32'sinin de Sağlık Bakanlığı bütçelerinde açılacak olan özel tertiplere ödenek kaydedeceği ve bu paraların da yine aynı süre içinde anılan kurumlar adına bir kamu bankasında açılacak olan hesaplara transfer edileceği ve bu kaynaktan yapılacak olan harcamaların 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 832 sayılı Sayıştay Kanununun vize ve tescil hükümleri ile 180 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname'nin 32. maddesi hükümlerine tabi olmadığı belirtilmiştir.

4760 sayılı Yasa'nın 17. maddesinin (3) numaralı fıkrasında ise bu Yasaya ekli (II) sayılı listede yer alan mallar üzerinden tahsil edilen özel tüketim vergisi hasılatının %28'nin de 17. maddenin (2) numaralı fıkrasının (b) bendinde sayılan kurumlara bu bentte sayılan esaslar çerçevesinde yatırılacağı ve bu kaynağın da anılan bent hükümlerine göre harcamalarının yapılacağı öngörülmüştür.

20. maddenin (b) fıkrasındaki kural, 4760 sayılı Yasa'nın yukarıda anılan ve özel tüketim vergisinden elde edilen hasılatın dağılımını düzenleyen kuralları 2003 mali yılı için değiştirici nitelik taşımaktadır. Bu tür düzenlemelerin bütçe yasası dışındaki ilgili yasalarında yapılması zorunludur.

Bu nedenlerle bütçe ile ilgili olmayan kural, Anayasa'nın 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2. ve 11. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

b- (g) Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, kuralın 6.8.1997 günlü, 4301 sayılı Ceza İnfaz Kurumları İle Tutukevleri İşyurtları Kurumunun Kuruluş ve İdaresine İlişkin Kanun'un 7. maddesini değiştirdiği gerekçesiyle, Anayasa'nın 2., 11., 87., 88., ve 161. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek iptali istenilmiştir.

Maddenin (g) fıkrasının (1) numaralı bendinde, 4301 sayılı Ceza İnfaz Kurumları İle Tutukevleri İşyurtları Kurumunun Kuruluş Ve İdaresine Dair Kanun'un 7. maddesinin (c) bendi uyarınca İşyurtlarına verilmesi gereken gelir paylarından 2002 yılında Hazine hesaplarında biriken ve İşyurtları Kurumu hesabına aktarılması gereken tutarın tümünü genel bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydetmeye Maliye Bakanı'nın yetkili olduğu;

(2) numaralı bendinde, 2003 yılında yargı ve noter harçlarından İşyurtları Kurumu hesabına aktarılması gereken gelir paylarının yarısını, Adalet Bakanlığının geçen yıllar borçlarında, akaryakıt ve kovuşturma giderlerinde, yargılamaya ilişkin posta giderlerinde, hükümlü ve tutukluların yiyecek giderlerinde ve cezaevi revirlerindeki tedavi giderlerinde, cezaevlerinin elektrik, su yakacak ve yolluk giderlerinde kullanılmak üzere genel bütçenin (B) işaretli cetveline özel gelir ve Adalet Bakanlığı bütçesinde açılacak özel tertiplere özel ödenek kaydetmeye, kaydedilen bu tutarlardan harcanmayan kısımları ertesi yıl bütçesine devren özel gelir ve ödenek kaydetmeye Maliye Bakanı'nın yetkili olduğu;

Fıkranın son paragrafında da, 4301 sayılı Yasanın bu bende aykırı hükümlerinin uygulanmayacağı;

öngörülmüştür.

4301 sayılı Yasanın 7. maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinde, 492 sayılı Harçlar Kanunu'na bağlı (1), (2) ve (3) sayılı tarifelere göre alınan yargı ve noter harçlarının %35'i İşyurtları Kurumunun sermaye kaynaklarının arasında olduğuna işaret edilmektedir.

20. maddenin (g) fıkrasındaki kural ile 4301 sayılı Yasa'nın 492 sayılı Yasa'ya bağlı tarifelere göre alınan yargı ve noter harçları hasılatından İşyurtları Kurumu'na sermaye olarak aktarılması öngörüldüğü halde, söz konusu kuralla bütçenin (B) cetveline gelir kaydedilmesi yasayı değiştirici niteliktedir. Bu tür düzenlemelerin bütçe yasası dışındaki ilgili yasalarda yapılması zorunludur.

Açıklanan nedenlerle bütçe ile ilgili olmayan kural, Anayasa'nın 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2. ve 11. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

5- Yasa'nın 26. Maddesinin (c), (d) ve (g) Fıkralarının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, iptali istenen kurallarla Maliye Bakanına verilen yetkinin, bütçe içi ödenek aktarma yetkisi olmadığı; eklenecek ödeneğin miktarının da dış kredi gerçekleştirmelerine bağlı olarak her an değişebilecek katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi karşılığı olması nedeniyle belirsizlik taşıdığı, getirilen düzenlemelerle vergi yasalarında da değişiklik yapıldığı

gerekçesiyle kuralların Anayasa'nın 2., 6., 11., 73., 87., 88., 161. ve 163. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek iptalleri istenilmiştir.

a- (c) Fıkrasının İncelenmesi

Maddenin (c) fıkrasında, dış proje kredisi ve hibe kullanımlarından kaynaklanan katma değer vergisi ile özel tüketim vergilerinin karşılanması, dış kredi ve hibe gerçekleştiği halde, katma değer vergisi ile özel tüketim vergisi karşılığı iç kaynağın bulunamaması durumunda Yatırım Programı ile ilişkilendirmek suretiyle ilgili kuruluşların bütçelerinin mevcut ya da yeni açılacak tertiplerine söz konusu KDV miktarı kadar ödenek eklemeye Maliye Bakanı yetkili kılınmıştır.

12.8.2003 günlü, 25197 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 31.7.2003 günlü, 4969 sayılı Yasanın 10. maddesinin (b) fıkrasında yapılan düzenleme ile 28.12.2002 günlü, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 14. maddesinin beşinci fıkrasına bir tümce eklenmiştir. İptali istenen (c) fıkrası bu düzenleme ile değiştirilmiş bulunmaktadır.

Bu nedenle konusu kalmayan istem hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekir.

b- (d) ve (g) Fıkralarının İncelenmesi

Maddenin (d) fıkrasında, dış devlet borçlarıyla ilgili kredi anlaşmalarında öngörülen bütün ödeme ve işlemlerin her türlü vergi, resim ve harçtan müstesna olduğu belirtilmiştir;

26. maddenin (g) fıkrasında ise, 28.3.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kanunun 12. maddesinin üçüncü fıkrası ile tanımlanan, konsolide bütçe ödemelerini zamanında yapabilmek, nakit akımları arasındaki dönemsel farklılıkların ödemeler üzerindeki olumsuz etkilerini önlemek amacıyla, kısa dönemli nakit ihtiyacını karşılamak için para piyasalarında yapılan nakit işlemleri ile Hazine hesaplarında oluşacak nakit fazlalıklarını değerlendirmek amacıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası aracılığıyla nemalandırılmasını teminen yapılan işlemlerin yanı sıra, Merkez Bankasınca çıkarılacak likidite senetlerinin, (veya bu mahiyette düzenlenecek kağıtların) faiz ve anapara ödemeleri ve bunlarla ilgili işlemlerin 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Kanun ile 3.6.1949 tarihli ve 5422 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla her türlü vergi, resim, harç ve fon kesintisinden istisna olduğu öngörülmüştür.

(d) ve (g) fıkralarındaki düzenlemeler, 28.12.2002 günlü, 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un kapsamındadır. Vergi, resim, harç ve fon istisnalarına ilişkin bu kuralların, belirtilen yasanın kimi maddelerinde aynen tekrarlanmış olsalar dahi, kendi yasalarında düzenlenmeleri gerektiğinden bütçe ile ilgileri görülmemiştir.

Bu nedenle kurallar, Anayasa'nın 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kuralların ayrıca Anayasa'nın 2., 6., 11. ve 73. maddeleri yönünden incelenmelerine gerek görülmemiştir.

6- Yasa'nın 27. Maddesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, 233 sayılı Kamu İktisadî Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmündeki Kararname'nin 36. maddesinin dördüncü fıkrasında yıl sonu kârlarından maddede belirtilen mahsup ve indirimler yapıldıktan sonra kalan kısmın Hazineye devredileceği, Bütçe Kanununun 27. maddesinde Kamu İktisadî Teşebbüslerinin yıl sonu kârlarının 233 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname'de belirtilen kesintilere tâbi tutulmadan bütçeye gelir kaydedileceği, böylece bütçe kanunu ile 233 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname'de öngörülen kesintiler kaldırılarak kamu iktisadi teşebbüslerinin yıl sonu kârlarının tamamının Hazineye devredilmesi zorunluluğu getirilerek, diğer kanunlarla yapılması gereken değişikliklerin bütçe kanunuyla yapıldığı, öte yandan aynı kuralın 1991 ve 1995 Mali Yılı Bütçe Kanunlarında yer aldığı, ancak Anayasa Mahkemesi'nce iptal edilmesine karşın aynı konuda yeniden düzenleme yapıldığı gerekçesiyle kuralın, Anayasa'nın 2., 11., 87., 88., 127., 153. ve 161. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek iptali istenilmiştir.

Maddenin (a) fıkrasının (1) numaralı bendinde, 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'ye tabi kuruluşlarla Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin kârlarından 2002 yılında Hazineye isabet eden tutarları, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'de belirtilen kısıtlamalara tabi olmaksızın Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine bütçeye gelir kaydetmeye, (2) numaralı bendinde de, kamu iktisadi teşebbüsleri ile Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin karlarından 2002 yılında Hazineye isabet eden tutarları, kuruluşların ödenmemiş sermayelerine veya tahakkuk etmiş görev zararları alacaklarına mahsup edilmek üzere Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine bütçeye gelir, ödenek ve gider kaydetmeye, (b) fıkrasında da (a) fıkrası kapsamındaki kuruluşların 2001 ve daha önceki yıllara ait kâr paylarından Hazineye isabet eden tutarları Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın talebi üzerine bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirmeksizin kuruluşların görev zararı alacakları veya ödenmemiş sermayelerine mahsup etmeye ilişkin işlemleri yapmaya, Maliye Bakanının yetkili olduğu öngörülmüştür.

3690 sayılı 1991 Malî Yılı Bütçe Kanunu ile 4061 sayılı 1995 Malî Yılı Bütçe Kanunu'nda aynı kuralların bulunduğu, ancak Anayasa Mahkemesi'nce iptal edildiği ileri sürülmüş ise de, dava konusu kural, söz konusu bütçe yıllarına ilişkin düzenlemelerle aynı ya da benzer nitelikte olmaması, teknik, içerik ve kapsam yönünden farklılık göstermesi nedeniyle, Anayasa'nın 153. maddesine aykırı görülmemiştir.

Kamu iktisadi teşebbüslerinin sermayeleri 233 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname'nin 4. maddesinin (4) numaralı fıkrası uyarınca ilgili kamu iktisadi teşebbüslerinin bağlı olduğu Bakanlığın talebi üzerine “Ekonomik İşler Yüksek Koordinasyon Kurulu” tarafından belirlenmektedir. Kamu iktisadi teşebbüslerinin artırılan sermayelerinin karşılanma biçimi aynı Kararname'nin 36. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkralarında gösterilmiştir. (1) numaralı fıkra, teşekküllerin ve müesseselerin yıllık karlarının %20'sini nominal sermayelerinin tamamına ulaşıncaya kadar birinci tertip yedek akçe olarak ayıracakları; (2) numaralı fıkra da teşekkül ve müesseselerin yıllık karlarının olağan yedek akçe ile vergi ve diğer yasal yükümlülükler ayrıldıktan sonra kalan kısmının %20'sini de nominal sermayenin tamamına ulaşıncaya dek ikinci tertip olağan yedek akçe olarak ayıracakları öngörülmüştür. Bu yöntem artırılan kamu iktisadi teşebbüsleri sermayelerinin olağan karşılanma yöntemidir.

Öte yandan, 540 sayılı Devlet Planlama Teşkilatı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin Yüksek Planlama Kurulu'nun görevlerini düzenleyen 5. maddesinin (c) fıkrası gereğince, kalkınma planı ve yıllık programlar çerçevesinde kamu iktisadi teşebbüsleri ile ilgili her türlü karar alma yetkisine sahip olan Yüksek Planlama Kurulu kamu

ekonomisine ilişkin 1050 sayılı Muhasebei Umumiye Kanunu gibi temel yasaları gözetmek koşuluyla teşebbüs sermayelerinin ödenmesine karar verebilecektir.

İptali istenilen (2) numaralı bent ile ilgili diğer bir nokta da kamu iktisadi teşebbüslerinin görev zararı alacaklarıdır. Bu görev zararlarının hangi koşullarda oluşacağı ve nasıl geri ödeneceği 233 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname'nin 35. maddesinin (3) numaralı fıkrasının (a) bendinde düzenlenmiştir. Anılan bentte; *“zarar ile birlikte, mahrum kalınan kar ait olduğu veya ait olduğu yılı izleyen yılın genel bütçesine konulacak ödenekle karşılanır.”* kuralına yer verilmiştir.

Kural, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 35 ve 36. maddelerini 2003 mali yılı için değiştirici nitelik taşımaktadır. Bu tür düzenlemelerin bütçe yasası dışındaki olağan yasalarla yapılması zorunludur. Açıklanan nedenlerle ilgili yasalarla yapılması gereken bu düzenlemenin, Bütçe Yasası ile yapılmış olması, Anayasa'nın 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırıdır. Kuralın iptali gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2., 11. ve 127. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

7- Yasa'nın 28. Maddesinin (g) Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, bütçenin gelir ve giderleri ile ilgilendirilmeksizin yapılacak işlemler için bütçeye hüküm konulması Anayasaya açık bir aykırılık olduğu, bütçenin yıllık olarak yapılacağı ve bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamayacağı gerekçesiyle kuralın, Anayasa'nın 2., 11., 87., 88., ve 161. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek iptali istenilmiştir.

Maddenin (g) fıkrasında, 2.1.1961 tarihli ve 196 sayılı, 3.1.2002 tarihli ve 4733 sayılı kanunlara istinaden çıkarılan Bakanlar Kurulu kararları uyarınca 31.12.2002 tarihi itibarıyla Tütün, Tütün Mamülleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri (TEKEL) Genel Müdürlüğünün destekleme işleriyle ilgili olarak doğmuş tüm alacaklarına (öncelikle TEKEL Genel Müdürlüğünün tahmini yıl sonu görev zararı alacak miktarı üzerinden avans mahiyetinde tespit edilecek miktara) karşılık aynı tutarda olmak üzere, 31.12.2002 tarihi itibarıyla vadesi geldiği halde ödenmemiş ve Maliye Bakanlığına bağlı vergi dairelerince takip ve tahsil edilen her türlü vergi, fon ve pay borçları (özel tüketim vergisi hariç) ile bu borçlara ilişkin gecikme zammı ve faizlerine mahsup edilmek suretiyle terkin edilebileceği; bu fıkra uyarınca mahsup konusu olacak vergi, fon ve paylara ilişkin gecikme zammı ve faizlerinin 31.12.2002 tarihi itibarıyla dondurulacağı;

TEKEL Genel Müdürlüğünün yukarıdaki mahsup işleminden bakiye Devlete ait olan ve 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçlarına karşılık olarak, mülkiyeti TEKEL Genel Müdürlüğüne ait ve üzerinde herhangi bir takyidat bulunmayan gayri menkullerden, Maliye Bakanlığınca tespit edilecek kamu kuruluşlarınca ihtiyaç duyulanlar 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine göre oluşturulacak komisyon tarafından takdir edilecek rayiç değeri üzerinden, borçlu kurumun da uygun görüşü alınarak, bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin Maliye Bakanlığınca devralınabileceği, devralınan gayri menkullerin tapu işlemlerine esas olan ve yukarıda belirtilen şekilde tespit edilen değeri miktarındaki Devlete ait olan 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçları terkin edileceği;

TEKEL Genel Müdürlüğünün birinci fıkrada bahsedilen görev zararının, Yüksek Denetleme Kurulu tarafından tespit edilen kesin miktarı ile birinci fıkra uyarınca mahsup edilen miktarı arasında doğan farklar ve gayri menkullerin devri suretiyle yapılan terkin işlemlerinden sonra kuruluşun bakiye borcunun kalması halinde (özel tüketim vergisi hariç), bu tutar da terkin edilebileceği;

TEKEL Genel Müdürlüğünün görev zararının Yüksek Denetleme Kurulu tarafından tespitini müteakiben Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine bu bendin gerektirdiği bütün terkin ve diğer işlemleri yapmaya Maliye Bakanı yetkili olduğu;

öngörülmüştür.

Bu kural ile TEKEL Genel Müdürlüğünün destekleme işlemlerinden kaynaklanan görev zararı alacaklarının Hazineye olan her türlü vergi, fon ve pay borçlarına (özel tüketim vergisi hariç) mahsup edilerek tasfiye edilmesi amaçlanmaktadır. Öte yandan da, Maliye Bakanlığına, TEKEL Genel Müdürlüğünden devralacağı gayrimenkullerin bedellerinin bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin Devlet alacağına karşılık olarak mahsup edilebilmesi olanağı getirilmiştir.

İptali istenen fıkra ile Hazinenin TEKEL Genel Müdürlüğüne olan görev zararı borçlarının tasfiyesine ilişkin 2003 yılı için 6183 sayılı Yasa'da öngörülmeyen Devlet alacaklarının tahsiline ilişkin yeni bir yöntem getirilmektedir. Bu tür düzenlemelerin bütçe yasası dışındaki yasalarla yapılması zorunludur.

Bu nedenlerle, olağan yasa konusu olan bu kuralın, Bütçe Yasası ile yapılmış olması Anayasa'nın 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2. ve 11. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

8- Yasa'nın 31. Maddesinin (g), (h), (ı), (j) ve (k) Fıkralarının İncelenmesi

a- (g) Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, fıkra ile yapılan düzenlemenin, olağan yasa konusu olması nedeniyle bütçe yasası ile düzenlenemeyeceği, yasayla düzenlenecek konularda Bakanlar Kurulu'na esas ve usul belirleme yetkisi verdiği, Bakanlar Kurulu'na verilen yetkinin Anayasadan kaynaklanmadığı, verilen yetkinin yasama yetkisinin devri niteliğini taşıdığı gerekçesiyle kuralın, Anayasa'nın 2., 6., 7., 11., 87., 88., 130., 131.ve 161. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek iptali istenilmiştir.

31. maddenin (g) fıkrasının ilk tümcesinde, 2.9.1983 tarihli ve 78 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname'nin eki cetvelde yer alan okutman, öğretim görevlisi, uzman, çevirici ve eğitim-öğretim planlamacısı kadrolarına 1.4.2003 tarihinden itibaren açıktan veya naklen atanabilmek için Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından yapılacak merkezi sınavda başarılı olma koşulu getirilmiş, İkinci tümcesinde, lisansüstü eğitimi tamamlamış olanlar için merkezi sınava katılma koşulunun aranmayacağı, Üçüncü tümcesinde de, bu sınavın yapılmasına ilişkin usul ve esasların, sınava tabi tutulmayacakların, sınavda başarılı olanların belirlenmesi ile merkezi sınavda başarılı olanlarla lisansüstü eğitim mezunlarının merkezi sınav sonrası ünvanları sayılan kadrolara atama yapacak olan yükseköğretim kurumları tarafından yapılacak sınavlara ilişkin usul ve esasların Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim

Kurulunun görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca belirleneceği öngörülmüştür.

Fıkranın uygulanacağı 2003 mali yılında görev süreleri sona erecek olan ve sayılan ünvanları taşıyan yüksek lisans eğitimini tamamlamamış olan personel için, 2547 sayılı Yasanın yukarıda anılan maddelerinde öngörülmeleyen merkezi sınava girme zorunluluğunun getirilmesi, öğretim görevlilerinin iki yıllık, okutmanların kendileri için belirlenmiş ve uzman, çevirici ve eğitim-öğretim planlamacılarının en çok iki yıllık süre için atanmaları ve bunların yeniden atanmalarında ilk atama usulü uygulanmasını öngören 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 31., 32., ve 33. maddelerini değiştirici nitelik taşımaktadır. Bu tür düzenlemelerin bütçe yasası dışındaki yasalarla yapılması zorunludur.

Bu nedenlerle olağan yasa konusu olan bu kuralın Bütçe Yasası ile yapılmış olması, Anayasa'nın 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2., 6., 7., 130. ve 131. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

b- (h) Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, bu kuralın olağan yasa konusu olduğu ve bütçe ile ilgili olmadığı ve yasama erkinin Anayasa'ya aykırı bir biçimde kullanıldığı gerekçesiyle Anayasa'nın 2., 11., 87., 88., ve 161. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek iptali istenilmiştir.

31. maddenin (h) fıkrasında herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar müşterek kararname veya Bakanlar Kurulu kararıyla atanacak olanlar hariç olmak üzere (a) bendi kapsamında yer alan Genel Bütçeye dahil dairelere, katma bütçeli idarelere, döner sermayelere, fonlara, kefalet sandıklarına, sosyal güvenlik kurumlarına, genel bütçeden yardım alan kuruluşlara tahsis edilmiş bulunan serbest memur ve işçi kadrolarına 1.4.2003 tarihinden itibaren açıktan atanamayacakları öngörülmüştür.

İptali istenen (h) fıkrası ile yapılan düzenleme, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun belli koşulları taşıyan emeklilerin yeniden memuriyete alınabilmelerine olanak veren 93. maddesini 2003 mali yılı için değiştirici nitelik taşımaktadır. Bu tür düzenlemelerin bütçe yasası dışındaki yasalarla yapılması zorunludur.

Bu nedenlerle olağan yasa konusu olan bu kuralın Bütçe Yasası ile yapılmış olması, Anayasa'nın 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2. ve 11. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

c- (i) Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, bu kuralın olağan yasa konusu olması ve bütçe ile ilgili olmaması nedeniyle Anayasa'nın 2., 11., 87., 88., ve 161. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptali istenilmiştir.

31. maddenin (i) fıkrasında, Bakanlar Kurulu'nca 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 9. maddesi ve 78 sayılı Yükseköğretim Kurumları Öğretim Elemanlarının Kadroları Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 1. maddesi

uyarınca serbest kadroların dereceleri ile ünvanlarının değiştirilmesi suretiyle yapılacak olan değişikliklerin 31.12.2003 gününde yürürlüğe girmesi öngörülmüştür.

İptali istenen kural ile Bakanlar Kurulu'nca kadro değişikliklerine ilişkin olarak 2003 yılında alınmış Bakanlar Kurulu Kararları için yürürlük tarihi belirlenerek, 190 ve 78 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnamelerin yukarıda belirtilen kurallarının yürürlüğü bütçe yılının sonuna kadar durdurulmuştur. Bu tür düzenlemelerin bütçe yasası dışındaki yasalarla yapılması zorunludur.

Bu nedenlerle olağan yasa konusu olan kuralın Bütçe Yasası ile yapılmış olması, Anayasa'nın 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2. ve 11. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

d- (j) Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, kuralın bütçe yasasıyla ilgisi olmaması nedeniyle Anayasa'nın 2., 6., 8., 11., 87., 88., 128. ve 161. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptali istenilmiştir.

31. maddenin (j) fıkrasında, kamu hizmetlerinin etkin ve verimli bir biçimde yürütülebilmesi amacıyla, konsolide bütçeye dahil daire ve idarelerin teşkilat yapıları ve hizmet amacına uygun olarak personel dağılımının sağlanmasına yönelik önlemler almaya, ihtiyaç fazlası personelin, ilgili kuruluşların da görüşü alınarak 31. maddenin (a) fıkrası kapsamında yer alan genel bütçeye dahil dairelere, katma bütçeli idarelere, döner sermayelere, fonlara, kefalet sandıklarına, sosyal güvenlik kurumlarına, genel bütçeden yardım alan kuruluşlara nakledilmelerine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Devlet Personel Başkanlığının bağlı olduğu Bakan ile Maliye Bakanı yetkili kılınmıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 74. ve 76. maddeleri, devlet memurlarının kurumlar içinde nakillerine ve yer değiştirmelerine ilişkin özel düzenlemeler içermektedir. 31. maddenin (j) fıkrası ile, 657 sayılı Yasa kapsamındaki kurumlarla sınırlı olmayan ve 31. maddenin (a) fıkrasında sayılan genel bütçeye dahil dairelerde, katma bütçeli idarelerde, döner sermayelerde, fonlarda, kefalet sandıklarında, sosyal güvenlik kurumlarında, genel bütçeden yardım alan kuruluşlarda istihdam edilmiş olan tüm personelin, bu kuruluşlar arasında nakillerine ilişkin genel nitelikli usul ve esasları tespit etme yetkisi vererek, fıkra kapsamındaki kurum ve kuruluşlarda görevli personelin naklen atanmasına ilişkin usul ve esasları 2003 yılı için değiştirilmiştir.

Bu tür düzenlemenin Bütçe Yasası ile ilgisi olmadığından Anayasa'nın 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Bu nedenle kuralın, Anayasa'nın 2., 6., 8., 11. ve 128. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

e- (k) Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, kuralın 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. maddesini değiştirdiği, olağan yasa ile yapılması gereken bu düzenlemenin bütçe ile ilgili olmadığı gerekçesiyle Anayasa'nın 2., 11., 87., 88. ve 161. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek iptali istenilmiştir.

31. maddenin (k) fıkrasında, Maliye Bakanlığınca döner sermayelerin, fonların, kefalet sandıklarının, sosyal güvenlik kurumlarının ve bütçelerin yatırım ve/veya transfer tertiplerinden yardım alan kuruluşların serbest memur kadrolarına verilecek açıktan atama izinlerinin toplam sayısının 2002 yılında emeklilik, ölüm ve istifalar sonucu ayrılan personel sayısının %80'ini aşamayacağı, norm kadro çalışması sonuçlandırılarak uygulamaya geçirilen kurumlarla, yasa, uluslararası anlaşma veya 2003 yılı programı ile kurulması veya genişletilmesi öngörülen birimler ve temini zorunlu hizmetlerin gerektirdiği personel ihtiyacını ilk tümcedeki sınırlamaya tabi tutmaksızın değerlendirmeye Maliye Bakanı'nın yetkili olduğu öngörülmüştür.

Anayasa'nın 161. maddesinin son fıkrası “*Bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz*” hükmünü içermektedir. “Bütçe ile ilgili hükümler” sözcüklerini malî nitelikte kurallar anlamında değil, olağan yasa konusu olabilecek bir kuralı içermemek koşulu ile bütçenin uygulanmasını kolaylaştırıcı ve açıklayıcı nitelikte hükümler olarak anlamak gerekir. Serbest memur kadrolarına verilecek açıktan atama izinlerinin sınırlandırılmasına yönelik olan ve kadroların serbest bırakılması sürecine ilişkin bir düzenlemeye yer vermeyen 31. maddenin (k) fıkrası ile getirilen kuralın, 190 sayılı Kanun Hükmündeki kararname'nin 7. maddesini değiştirici nitelik taşımamakla birlikte bütçeyle ilgili olmaması nedeniyle olağan yasalarla düzenlenmesi gerekirken Bütçe Yasası ile düzenlenmesi Anayasa'ya aykırılık oluşturur.

Bu nedenlerle kural, Anayasa'nın 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2. ve 11. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

9- Yasa'nın 35. Maddesinin (b) Fıkrasının (1) Numaralı Bendinin, (e) ve (f) Fıkralarının İncelenmesi

a- (b) Fıkrasının (1) Numaralı Bendinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, kuralın bütçe ile ilgili olmadığı, 1996 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nda yer alan aynı nitelikteki düzenlemenin Anayasa Mahkemesi'nce iptal edildiği gerekçesiyle Anayasa'nın 2., 11., 87., 88., 153. ve 161. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek iptali istenilmiştir.

35. Maddenin (b) fıkrasının (1) numaralı bendinde, irtifak hakkı verilen özel iskelelerden alınan nispi kira bedellerinin yarısının Bütçenin (B) işaretli cetveline gelir, diğer yarısının da özel gelir kaydedileceği; özel gelir kaydedilen miktarın yarısının denizcilik ve liman hizmetlerini geliştirmek üzere Denizcilik Müsteşarlığı bütçesine, diğer yarısının da milli emlak hizmetlerinin geliştirilmesi amacıyla Maliye Bakanlığı bütçesine özel ödenek kaydedileceği, Ulaştırma Bakanlığı Demiryolları, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğü tarafından yapılan birtakım hizmetlerden elde edilecek gelirin yarısının anılan Genel Müdürlükçe gerçekleştirilecek altyapı tesis onarımları ile ulaştırma hizmetlerini geliştirmek üzere Ulaştırma Bakanlığı bütçesine, diğer yarısının da milli emlak hizmetlerinin geliştirilmesi amacıyla Maliye Bakanlığı bütçesine özel ödenek kaydedileceği, özel ödenek kaydedilen tutarlardan önceki yılda kullanılmayan kısmının ertesi yıl bütçesine devredilebileceği, telekomünikasyon hizmeti veren firmalardan lisans ve ruhsat ücretleri üzerinden tahsil edilerek ulaştırma hizmetlerinde kullanılmak üzere Ulaştırma Bakanlığı bütçesine özel ödenek kaydedilen tutarlardan bir önceki yıl kullanılmayan kısmının ertesi yıl bütçesine devredilebileceği öngörülmüştür.

4139 sayılı 1996 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 7.10.1996 günlü E:1996/23, K:1996/36 sayılı kararıyla iptal edilen 15. maddesi ile “aynı” ya da “benzer nitelikte” olmayan, teknik içerik ve kapsam yönünden farklılık gösteren iptali istenen 35. maddenin (b) fıkrasının (1) numaralı bendi Anayasa'nın 153. maddesine aykırı görülmemiştir.

Anayasa'nın 161. maddesinin son fıkrası “*Bütçe kanununa bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz*” hükmünü içermektedir. “Bütçe ile ilgili hükümler” ifadesini malî nitelikte kurallar anlamında değil, olağan yasa konusu olabilecek bir kuralı içermemek koşulu ile bütçenin uygulanmasını kolaylaştırıcı ve açıklayıcı nitelikte hükümler olarak anlamak gerekir. Dava konusu düzenlemenin bu tür kurallardan olmaması nedeniyle, bütçe yasası dışındaki yasalarla yapılması zorunludur.

Bu nedenlerle kural, Anayasa'nın 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2. ve 11. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

b- (e) Fıkrasının İncelenmesi

İptali istenilen kural, 12.8.2003 günlü, 25197 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 31.7.2003 günlü 4969 sayılı Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 8. maddesi ile 13.12.1983 günlü, 181 sayılı Sağlık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen Ek Madde 1 ile değiştirilmiş olduğundan, konusu kalmayan istem hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekir.

c- (f) Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, kuralın bütçe ile ilgili olmadığı gerekçesiyle Anayasa'nın 2., 11., 87., 88. ve 161. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek, iptali istenilmiştir.

Maddenin (f) fıkrasında, 5.6.1986 günlü, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nun 32. maddesinde yer alan ödeneklerin, personel giderleri hariç olmak üzere, milli eğitim hizmetlerinin iyileştirilmesi, kaliteli ve verimli hizmet sunumunun sağlanması, merkez ve taşra teşkilatının acil ihtiyaçlarının karşılanması, eğitim araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi amacıyla da kullanılabilmesi öngörülmüştür.

Çırak, kalfa ve ustaların eğitimi ile okullarda ve işletmelerde yapılacak mesleki eğitime ilişkin esasları düzenleme amacına yönelik olarak çıkarılan 5.6.1986 günlü, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nun 32. maddesinde Bakanlık bünyesindeki döner sermaye işletmelerinin karlarının, Bakanlığa bağlı kurumlarda eğitim öğretimde üretilen malların satışından elde edilen gelirler ile bağış, yardım ve diğer her türlü gelirin Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına yatırılacağı ve bu tutarların, çıraklık, mesleki ve teknik eğitimi geliştirme ve yaygınlaştırma faaliyetlerinde kullanılmak üzere Milli Eğitim Bakanlığı bütçesine özel gelir ve ödenek kaydedileceği öngörülmüştür. Maddede bu amaçla harcama yapılabilecek alanlar sekiz başlık altında sayılmıştır. İptali istenen kural ile bu kaynağın kullanım alanı, tüm milli eğitim hizmetlerini kapsayacak biçimde genişletilmiştir. Söz konusu düzenleme bu niteliği ile 3308 sayılı Yasanın 32. maddesini 2003 yılı için değiştirici nitelik taşımaktadır.

Bu nedenlerle kuralın olağan yasa yerine Bütçe Yasası ile düzenlenmesi Anayasa'nın 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2. ve 11. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

10- Yasa'nın 38. Maddesinin (b), (c) ve (d) Fıkralarının İncelenmesi

a- (b) Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, bu kuralın bütçe ile ilgili olmadığı gerekçesiyle, Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 11., 87., 88. ve 161. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek iptali istenilmiştir.

Maddenin (b) fıkrasında, Hazineye ait taşınmaz malların, 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 63. maddesine göre hesaplanacak değer üzerinden, toplu konut üretmek amacıyla, Arsa Ofisi Genel Müdürlüğüne veya Toplu Konut İdaresi Başkanlığına peşin bedelle veya taksitle devretmeye Maliye Bakanının yetkili olduğu, buna ilişkin usul ve esasların Maliye Bakanlığınca belirleneceği öngörülmüştür.

13.12.1983 günlü, 178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 2. maddesinin (g) fıkrasında yer alan, “*Devlete ait malları yönetmek, kamu malları ile kamu kurum ve kuruluşlarının taşınmaz malları konusundaki yönetim esaslarını belirlemek ve bunlara ilişkin diğer işlemleri yapmak*” Maliye Bakanlığının görevleri arasında sayılmıştır. İptali istenen fıkra, toplu konut üretmek amacıyla Arsa Ofisi Genel Müdürlüğüne veya Toplu Konut İdaresi Başkanlığına taşınmaz devretmeye ve buna ilişkin usul ve esasların Maliye Bakanlığınca belirlenmesine ilişkin düzenlemenin yer alması, Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmündeki Kararname ile verilen yetkinin genişletilmesi anlamını taşımaktadır.

Konut alanları için arazi ve arsa sağlamak üzere 29.4.1969 günlü, 1164 sayılı Arsa Ofisi Kanunu'nun 2. maddesinde Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü'nün görevleri arasında sayılmış, 7. maddesinde de Hazineye ait taşınmazları bedel karşılığında devralması düzenlenmiştir. Ofis'in Hazine taşınmazlarını devralmasının bir yolu da bedelsiz devirdir. Bu konu Yasanın Ek 4. maddesinde düzenlenmiştir. Getirilen hüküm ile Konut Yüksek Kurulu'na belirlenen arsa ve konut üretim alanlarında bulunan 1164 sayılı Yasa'nın Ek 4. maddesi gereğince bedelsiz olarak Ofis'e devredilmesi gereken mülkiyeti Hazineye ait arazi ve arsalar bakımından 2003 yılı için bedel ödeme yükümlülüğü getirilmektedir.

İptali istenen kural, 178 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname'nin 2. maddesinin (g) fıkrası ile 1164 sayılı Yasa'nın Hazineye ait arazi ve arsaların bedelsiz olarak Ofis'e devredilmesini öngören Ek 4. maddesini 2003 yılı için değiştirici nitelik taşımaktadır. Bu tür düzenlemelerin bütçe yasası dışındaki genel yasalarla yapılması zorunludur.

Bu nedenlerle kural, Anayasa'nın 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2., 6., 7., 8. ve 11. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

b- (c) Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, kuralın bütçe ile ilgili olmadığı gerekçesiyle, Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 11., 87., 88. ve 161. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek, iptali istenilmiştir.

Maddenin (c) fıkrasında, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki sahipsiz yerler ile kadaströ/tapulama çalışmaları sırasında tespit harici bırakılmış olan yerler Maliye Bakanlığı merkez veya taşra teşkilâtının talebi üzerine, özel kanunlarındaki istisnalar saklı kalmak koşuluyla, tescile ilişkin harita, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Döner Sermaye İşletme Müdürlüğüne yapılarak, imar mevzuatında yer alan kısıtlamalara tâbi olmaksızın Hazine adına tescil edileceği, harita yapımına ilişkin giderlerin ise Harita ve Kadastro Mühendisleri Odasına belirlenen asgari fiyatlara göre Maliye Bakanlığı bütçesinden karşılanacağı belirtilmiştir.

178 sayılı Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 13. maddesinde, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmaz malların yönetimine ilişkin hizmetlerin yürütülmesi ve bu taşınmazların Hazineye mâledilmesi işlemlerini yürütmek ile taşınmaz malların tescilini sağlamanın Milli Emlak Genel Müdürlüğü'nün görevi olduğu; 26.9.1984 günlü, 3045 sayılı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun'un 2. maddesinin (a) fıkrasında da, taşınmaz mallarla ilgili akitlerle her türlü tescil işlerinin yapılmasının Genel Müdürlüğün görevi olduğu; 21.6.1987 günlü, 3402 sayılı Kadastro Kanunu'nun 37. maddesinde, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü bünyesinde döner sermaye işletmesi kurulacağı, 47. maddesinin (g) fıkrasında, döner sermaye işletmesinin faaliyet alanları, gelir kaynakları, mali işlemleri ile harcama usul ve esaslarına ilişkin yönetmelik çıkarılacağı öngörülmüştür.

Yukarıda anılan kanun hükmünde kararname ile yasa kuralları kapsamında bulunan ve olağan yasalarla düzenlenmesi gereken konuların bütçe yasasında yer alması Anayasa'ya aykırılık oluşturur.

Bu nedenlerle kural, Anayasa'nın 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2., 6., 7., 8. ve 11. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

c- (d) Fıkrasının İncelenmesi

İptali istenen kural, 19.7.2003 günlü, 25173 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 3.7.2003 günlü 4916 sayılı Çeşitli Kanunlarda ve Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 6. maddesinin son fıkrası ile değiştirilmiş olduğundan konusu kalmayan istem hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekir.

11- Yasa'nın 43. Maddesinin Üçüncü Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, bu düzenlemenin bütçe ile ilgili olmadığı, 1996 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nda yer alan aynı nitelikteki kuralın daha önce Anayasa Mahkemesi'nce iptal edildiği gerekçesiyle kuralın, Anayasa'nın 2., 11., 87., 88., 153. ve 161. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek iptali istenilmiştir.

Maddenin üçüncü fıkrasında, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 78. maddesi uyarınca 1.4.2003 tarihinden itibaren yurt dışına gönderilecek devlet memurları ile aynı amaçla 2004 yılında yurt dışına gönderilecek devlet memurları hakkında kontenjanın kurumlara tevziinin, Maliye Bakanlığının uygun görüşü ve Devlet Personel Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile yapılacağı öngörülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 78. maddesi uyarınca 1.4.2003 tarihinden itibaren yurt dışına gönderilecek devlet memurları ile aynı amaçla 2004 yılında yurt dışına gönderilecek devlet memurları hakkında kontenjanın kurumlara tevziinin, Maliye Bakanlığının uygun görüşü ve Devlet Personel Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile yapılacağını öngören kural, bütçe uygulamasını kontrol etmeye yönelik, bütçeyi açıklayıcı, uygulanmasını kolaylaştırıcı, "bütçe ile ilgili kural" niteliği taşımaktadır.

Bu nedenlerle maddenin üçüncü fıkrası Anayasa'ya aykırı değildir. İstemin reddi gerekir.

İptali istenilen kuralla aynı ya da benzer nitelikte geçmiş yıllar bütçe kanunlarıyla ilgili olarak Anayasa Mahkemesi'nce verilmiş herhangi bir iptal kararının bulunmaması nedeniyle konunun Anayasa'nın 153. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

12- Yasa'nın 45. Maddesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, bu düzenlemenin bütçe ile ilgili olmadığı gerekçesiyle, Anayasa'nın 2., 11., 87., 88. ve 161. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek iptali istenilmiştir.

45. maddede, özelleştirme kapsamına alınan kuruluşlar dahil 8.6.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi iktisadi devlet teşekkülleri, kamu iktisadi kuruluşları, bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları, iştirakleri ile büyükşehir belediyeleri, belediyeler, il özel idareleri, bunlara ait tüzel kişilerin veya bunlara bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşların, Devlete ait olan ve 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçlarına karşılık olarak, mülkiyeti bu idarelere ait olan ve üzerinde herhangi bir takyidat bulunmayan gayrimenkullerinden Maliye Bakanlığınca ihtiyaç duyulanların, 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanunun 6. maddesine göre oluşturulacak komisyon tarafından takdir edilecek değeri üzerinden, borçlu kurumun da uygun görüşü alınarak, bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin Maliye Bakanlığınca satın alınabileceği ve bu idarelerin satın alınan gayri menkullerinin tapu işlemlerine esas olan ve yukarıda belirtilen şekilde tespit edilen değerine eşit tutarda Devlete ait olan ve 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Yasa kapsamına giren borçlarının terkin edilmesi öngörülmüştür.

Maliye Bakanlığı'nın maddede sayılan kurum ve kuruluşlardan satın aldığı gayrimenkullerin bedellerinin bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin Devlet alacağına karşılık olarak mahsup edilebilmesi olanağını getiren kural ile Devlet alacaklarının tahsiline ilişkin olarak 2003 yılı için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'da öngörülmeeyen bir yöntem getirilmiştir.

Bu düzenlemenin bütçeye ilişkin olmaması nedeniyle olağan yasalarla yapılması gerekirken bütçe kanunuyla yapılması Anayasa'nın 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2. ve 11. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

13- Yasa'nın 49. Maddesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde kuralın, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21. maddesini değiştirdiğinden, bütçe ile ilgisinin olmadığı gerekçesiyle Anayasa'nın 2., 11., 87., 88. ve 161. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek iptali istenilmiştir.

49. maddede, genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin tarafı olduğu milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülen uyuşmazlıklarla ilgili davalarda, bu daireleri temsil ve savunmak üzere Türk ve yabancı uyruklu avukatlardan ya da avukatlık ortaklıklarından 2003 yılında gerçekleştirilecek avukatlık hizmeti alımlarında, 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanunun 21. maddesinin (b) bendi hükmüne göre şartname düzenlenmeksizin ve teminat aranmaksızın pazarlık usulüne başvurulabileceği öngörülmüştür.

4734 sayılı Yasa'nın 21. maddesinin (b) bendine göre ihalesi yapılacak işlerde yalnızca ilan yapılması zorunluluğu bulunmamakta, buna ilave olarak anılan Yasanın 12. maddesinde idari ve teknik şartname düzenlenmesi, 33. maddesinde ihaleye katılacak olan isteklilerden geçici teminat, 43. maddesinde de ihaleyi kazanan istekliden kesin teminat alınması zorunlulukları bulunmaktadır.

İptali istenen kuralla, 4734 sayılı Yasa'da öngörülen zorunluluklar 2003 yılı için kaldırıldığından bütçe ile ilgili olmayan bu düzenleme, Anayasa'nın 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2. ve 11. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

14- Yasa'nın 50. Maddesinin İncelenmesi

İptali istenilen kural, 12.8.2003 günlü, 25197 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 31.7.2003 günlü 4969 sayılı Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Geçici 1. maddesi ile değiştirilmiş olduğundan, konusu kalmayan istem hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekir.

15- Yasa'nın 51. Maddesinin (a) Fıkrasının (5) Numaralı Bendi ile (13) Numaralı Bendinde Yer Alan "... 10 uncu maddesine ve..." İbaresinin ve (b), (f), (i), (n), (p), (t), (u), (v), (y) Fıkralarının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, bu düzenlemelerin bütçeyle ilgisinin olmadığı, olağan kanunlarla yapılması gerektiği gerekçesiyle kuralların, Anayasa'nın 2., 11., 87., 88. ve 161. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek iptalleri istenilmiştir.

a- Maddenin (a) Fıkrasının (5) Numaralı Bendi ile (13) Numaralı Bendinde Yer Alan "... 10 uncu maddesine ve..." İbaresinin ve (b), (t), (u) Fıkralarının İncelenmesi

2003 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun "*Kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler*" başlığını taşıyan 51. maddesinde yürürlükte olan yasaların 2003 yılında uygulanmayacak hükümleri sayılmıştır. Bu niteliğiyle 51. madde, uygulamama veya farklı uygulama biçimi öngörme yoluyla, madde başlığı altında sayılmış olan yasa kurallarının tümünü 2003 yılı için değiştirici bir nitelik taşımaktadır. Maddede yer alan bu düzenlemeler bütçeyle ilgili olmaması nedeniyle olağan yasa konusu olup, bunlara bütçe yasasında yer verilmesi, Anayasa'nın 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırıdır. İptalleri gerekir.

Kuralların, Anayasa'nın 2. ve 11. maddeleri yönünden incelenmelerine gerek görülmemiştir.

b) Maddenin (f), (i), (n), (p), (v) ve (y) Fıkralarının İncelenmesi

51. maddenin;

- Kamu görevlerinin harcırahları ile ilgili düzenlemeleri içeren (f) fıkrası, 31.7.2003 günlü, 4969 sayılı Yasa'nın 1. maddesinin (a), (c), (d) fıkraları, 2. ve 3. maddeleri ile;

- Özelleştirme Yüksek Kurulu ile ilgili düzenlemeleri içeren (i) fıkrası, 1.8.2003 günlü, 4971 sayılı Yasanın 1. maddesi ve 2. maddesinin ikinci paragrafı ile;

- 1479 ve 2926 sayılı yasalarda yer alan sigorta primleri ile bu primlerin tahsil edilme yöntemlerine ilişkin düzenlemeleri içeren (n) fıkrasının birinci ve ikinci paragrafları, 24.7.2003 günlü, 4956 sayılı Yasanın 27. maddesi ve 56. maddesinin (d) fıkrası ile;

üçüncü paragrafı ise, 4956 sayılı Yasanın 56. maddesinin (c) fıkrası ile;

- Üniversitelerin bünyesinde bulunan döner sermaye işletmelerinin gelirlerinin öğretim elemanlarına dağıtılmasını düzenleyen (p) fıkrası, 31.7.2003 günlü, 4969 sayılı Yasa'nın 12. maddesi ile;

- Belediyelere ve il özel idarelerine genel bütçe vergi gelirlerinden pay verilmesine ilişkin düzenlemeleri içeren (v) fıkrası, 31.7.2003 günlü, 4969 sayılı Yasanın 6. maddesi ile;

- Büyük şehir belediyelerine bu belediyelerin bulundukları il merkezlerinden yapılan genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden pay verilmesine ilişkin düzenlemeleri içeren (y) fıkrası, 31.7.2003 günlü, 4969 sayılı Yasa'nın 7. maddesi ve Geçici 3. maddesinin ikinci fıkrası ile;

değiştirildiğinden, konusu kalmayan bu fıkralar hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekir.

C- Yürürlüğün Durdurulması İstemine İlişkin İnceleme

29.3.2003 günlü, 4833 sayılı Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun ;

a- Yürürlük tarihi 31.12.2003 gününde sona erdiğinden, 31.maddesinin (g) ve (ı) fıkralarının yürürlüklerinin durdurulması istemi hakkında **KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,**

b- 1- 35. maddesinin (e) fıkrası,

2- 50. maddesi,

3- 51. maddesinin, (f),(n),(p),(v) ve (y) fıkraları,

hakkında Esas: 2003/41, Karar: 2004/4 sayılı kararlar karar verilmesine yer olmadığına karar verildiğinden, **KONUSU KALMAYAN YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,**

22.1.2004 gününde oybirliği ile karar verilmiştir.

VI- SONUÇ

29.3.2003 günlü, 4833 sayılı “2003 Malî Yılı Bütçe Kanunu”nun:

A- 10. maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

B- 13. maddesinin (c) fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

C- 16. maddesinin;

1- (a) fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- (b) fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Aysel PEKİNER'in karşıoyu ve OYÇOKLUGUYLA,

D- 20. maddesinin (b) ve (g) fıkralarının Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

E- 26. maddesinin;

1- (c) fıkrası, 31.7.2003 günlü, 4969 sayılı Yasa'nın 10. maddesinin (b) fıkrası ile 28.3.2002 günlü, 4749 sayılı Yasa'nın 14. maddesinin beşinci fıkrasına eklenen tümce ile değiştirildiğinden, bu fıkra ile ilişkin KONUSU KALMAYAN İSTEM HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,

2- (d) ve (g) fıkralarının Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

F- 27. maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

H- 28. maddesinin (g) fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

I- 31. maddesinin (g), (h), (ı), (j) ve (k) fıkralarının Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

J- 35. maddesinin;

1- (a) fıkrasının, (b) fıkrasının (1) numaralı bendinin ve (f) fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- (e) fıkrası, 4969 sayılı Yasa'nın 8. maddesi ile 181 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen Ek Madde 1 ile değiştirildiğinden, bu fıkra ile ilişkin KONUSU

KALMAYAN İSTEM HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,

K- 38. maddesinin;

1- (b) ve (c) fıkralarının Anayasa'ya aykırı olduğuna ve **İPTALİNE**, OYBİRLİĞİYLE,

2- (d) fıkrası, 3.7.2003 günlü, 4916 sayılı Yasa'nın 6. maddesiyle değiştirildiğinden, bu fıkra ile ilişkin **KONUSU KALMAYAN İSTEM HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,**

L- 43. maddesinin üçüncü fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin **REDDİNE**, OYBİRLİĞİYLE,

M- 45. maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve **İPTALİNE**, OYBİRLİĞİYLE,

N- 49. maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve **İPTALİNE**, OYBİRLİĞİYLE,

O- 50. maddesi, 4969 sayılı Yasa'nın Geçici 1. maddesiyle değiştirildiğinden, bu madde ile ilişkin **KONUSU KALMAYAN İSTEM HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,**

P- 51. maddesinin;

1- (a) fıkrasının,

a- (5) numaralı bendinin,

b- (13) numaralı bendinde yer alan "... 10 uncu maddesine ve ..." ibaresinin,

2- (b), (o), (t) ve (u) fıkralarının,

Anayasa'ya aykırı olduğuna ve **İPTALİNE**, OYBİRLİĞİYLE,

3- a- (f) fıkrası, 4969 sayılı Yasa'nın 1. maddesinin (a), (c), (d) fıkraları ile 2. ve 3. maddeleri,

b- (i) fıkrası, 1.8.2003 günlü, 4971 sayılı Yasa'nın 1. maddesi ve 2. maddesinin ikinci paragrafı,

c- (n) fıkrası, 24.7.2003 günlü, 4956 sayılı Yasa'nın 27. ve 56. maddeleri,

d- (p) fıkrası, 4969 sayılı Yasa'nın 12. maddesi,

e- (v) fıkrası, 4969 sayılı Yasa'nın 6. maddesi,

f- (y) fıkrası, 4969 sayılı Yasa'nın 7. maddesi ve Geçici 3. maddesinin ikinci fıkrası,

ile değiştirildiğinden, bu fıkralara ilişkin **KONUSU KALMAYAN İSTEM HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, OYBİRLİĞİYLE,**

22.1.2004 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Samia AKBULUT
Üye	Üye	Üye
Sacit ADALI	Ali HÜNER	Fulya KANTARCIOĞLU
Üye	Üye	Üye
Aysel PEKİNER	Ertuğrul ERSOY	Tülay TUĞCU
Üye	Üye	
Mehmet ERTEN	Fazıl SAĞLAM	

KARŞI OY

2003 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 16. maddesinin (b) fıkrasında; 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Kanun'un 209 uncu, 4.1.1961 tarihli ve 211 sayılı Kanun'un 66 ncı ve 8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanun'un geçici 139 uncu maddelerinde belirtilen ilaç katılım payları karşılığında ilgililerin maaş veya aylıklarından kesinti yaptırmaya (yatan hastalar hariç), ayakta tedavilerde ilaç kullanımında eşdeğer ilaç gruplarından, fiyatların aritmetik ortalamasının alınması suretiyle referans fiyatlar üzerinden ilaç bedellerinin ödenmesine ve bu hususlara ilişkin usul ve esasları tesbit etmeye Maliye Bakanı'nın yetkili kılındığına ilişkin kural düzenlenmiştir.

Oysa ki 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda, devlet memurlarının veya bakmakta yükümlü oldukları kimselerin hastalanmaları durumunda tedavilerinin kurumlarınca sağlanacağı ve bu tedaviler için yönetmelikteki esasların uygulanacağı öngörülmüş, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu'nda da emekli memurlarla, bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilerin tedavi giderlerinin nasıl ödenileceğini gösteren kurallar yer almıştır.

Belirtilen kurallar arasında bu konuda Maliye Bakanı'na tanınan herhangi bir yetki bulunmamaktadır. Bütçe Kanunu'ndaki iptali istenilen bu kuralla anılan yasaların ilgili maddeleri değiştirilmektedir. Diğer yandan iptali istenilen kural bütçe ile de ilgili değildir.

Anayasa'nın 87. maddesinde “Kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak” içi ile “bütçe ve kesin hesap tasarılarını görüşüp kabul etmek” içi; ayrı nitelikte işlevler sayılmış ayrı ayrı nitelendirilerek belirtilmiştir. Kanun koymak usul ve yetkileri Anayasa'mızın 88. ve 89. maddelerinde Bütçe'ye ilişkin kurallar ise 161., 162., 163. ve 164. maddelerinde düzenlenmiştir.

Bu nedenle, bütçe yasalarını öteki yasalardan ayrı tutan Anayasa ilkesi karşısında, bir yasa kuralının ancak aynı nitelikte bir başka yasa kuralı ile değiştirilebilmesi ya da kaldırılabilmesi gerekir. Bütçe yasalarında başka yasalarla düzenlenmesi gereken alanlara ilişkin kuralların yer alması Anayasa'nın 88. ve 89. maddelerini işlemez duruma getireceği açıktır.

Dava konusu kural, tümüyle yasalarda ve yönetmeliklerde yer alması gereken bir alanı düzenlemekte, ilgili yasaları böylece değiştirmektedir. Bu nitelikte bir düzenleme bütçenin uygulanmasına ilişkin bir hüküm sayılamaz.

Bütçe yasaları ile uygulamaya ilişkin bir kural niteliğinde olduğu düşünülerek yürürlükteki bir yasa kuralı değiştirilemez, kaldırılmaz, yeni bir hüküm getirilemez.

Belirttiğim nedenlerle dava konusu kuralın, Anayasa'nın 87., 88. ve 89. maddeleriyle 161. maddesine aykırılığı açıktır. Kuralın iptali gerektiği oyu ile karara karşıyım.

Üye

Aysel PEKİNER